პროლეტარეებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

1977 სამშაბათი 19 აპრილი № 91 (16828) ფასი 2 კაპ. 1977

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

დღეს, 19 აპრილს მუშაობას შეუდგებიან საქართველოს სსრ მასწავლებელთა IV ყრილობა

მხურვალე სალამი ყრილობის დელეგატებს!

მასწავლებელი — დიდი მეგზური

სახალხო განათლების მუშაკებო! ყოველნაირად გააუმჯობესეთ სწავლების ხარისხი, სრულყავით სახალხო მეურნეობისათვის კადრების მომზადება! მოზარდი თაობა აღზარდეთ კომუნიზმის იდეალებისა და ზნეობრივი პრინციპების, სწავლისა და შრომისადმი შეგნებული დამოკიდებულების სულისკვეთებით!

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის საპირველმაისო მოწოდებებიდან.

ბაქოში თბილისში რესპუბლიკის სხვადასხვა ქალაქიდან, და რაიონიდან ჩამოვიდნენ საქართველოს სსრ მასწავლებელთა მეოთხე ყრილობის დელეგატები, ისინი, ვინც მონაწილეობა უნდა მიიღოს სწავლა-აღზრდის პრობლემებისადმი მიძღვნილ დიდ ფორუმში.

სურათზე: ყრილობის დელეგატთა ერთი ჯგუფი. (მარცხნიდან): თბილისის 53-ე საშუალო სკოლის დირექტორი ლ. მარგველაშვილი, წყალტუბოს მუნიციპალური საბაჭო საშუალო სკოლის დირექტორი, საქართველოს სსრ დამსახურებული მასწავლებელი შ. ნიშნიანიძე, ასპის რაიონის ბაგრატის გიმნ. ლ. ოსტროვსკაია, ბათუმის მე-4 საშუალო სკოლის დირექტორი ლ. ჭანტურაია, შუახევის რაიონის სოფელ გომარდულის რვაწლიანი სკოლის მასწავლებელი ღ. ბუჯაბაძე, ზუგდიდის განათლების განყოფილების სკოლამდელი აღზრდის მეთოდიკური კაბინეტის მეთოდისტი მ. სარჩველია, საქართველოს სსრ დაუსწრებელი მუზეკაურთა და მეთვალყურეთა საშუალო სკოლის დირექტორი პ. სამებაშვილი, ონიფრის რაიონის № 15 საშუალო სკოლის მასწავლებელი მ. აბასაძე, თბილისის 65-ე საშუალო სკოლის დირექტორის მოადგილე სასწავლო-აღზრდელობითი მუშაობის დარგში, საქართველოს სსრ დამსახურებული მასწავლებელი ლ. ნინიძე, წითელი წყაროს რაიონის სოფელ ზემო მიჩხანის საშუალო სკოლის მასწავლებელი დ. ბერნაშვილი, ჯარელის რაიონის აგარის საშუალო სკოლის დირექტორის მოადგილე სასწავლო-აღზრდელობითი მუშაობის დარგში ბ. მიქელაძე, ბოლნისის რაიონის რატევანის საშუალო სკოლის უფროსი პიონერხელმძღვანელი ძ. რეხვიაშვილი.

ვლ. გინზბურგის ფოტო.

მასწავლებელი — დიდი მეგზური

ბარბისს მუდამ დიდმნიშვნელოვან პრობლემად მიაჩნდა მომავალი თაობის აღზრდა. აღზრდა, თუ მის ხილვრიში ჩავიხედავთ და პერსპექტივებს თვალს გავადევნებთ, თესლია, რომლიდანაც ეკონომიკაც აღმოცენდება და ქვეყნის ძალაც და ძლიერებაც; იგი დაეფუძნება საზოგადოების სიჯანსაღეს, სუფთა და ნათელ კლიმატს, ადამიანთა ჰარმონიულ ურთიერთობას და ერთობლივ სწრაფვას უკეთესი მერმისისაკენ. ისეთი აღზრდა, მარქსი და ლენინი, პარტია და მისი ლენინური ცენტრალური კომიტეტი რომ გვასწავლიან, დღევანდელი ჯაფით მოპოვებული ხვალინდელი ბედნიერი დღეა, ამ ჯაფას არ უნდა იშურებდეს არცერთი ადამიანი, ვისაც კი რაიმე საერთო აქვთ აღზრდასთან — სკოლასთან. ჩვენს საზოგადოებაში კი ისეთი წევრი არ გვიგულება, აღზრდასთან რომ საერთო არა ჰქონდეს. მასწავლებელი, მშობელი, თვით აღსაზრდელიც იმ დიდი და დაუმთავრებელი ომის აქტიური მონაწილენი არიან, სწავლა-აღზრდის პროცესი რომ ჰქვია; ამ ომს, თუმცა იგი არასოდეს არ მთავრდება, ხამწუხარო შემთხვევაში აგებენ კიდეც, საბედნიერო ვითარებაში კი — იგებენ. და არაფერი შეედრება ამ ომის მოგების სიხარულს — კარგ მოქალაქეთა — მუშათა და კოლმეურნეთა, ინჟინერთა და ექიმთა, აგრონომთა და მასწავლებელთა, მშენებელთა და სამშობლოს დამცველთა თაობის აღზრდას. როცა ასეთ თაობათა ნაკადები ერწყმიან კომუნიზმის მშენებელი გმირი საბჭოთა ხალხის ზღვას. — სამშობლოც ძლიერი და უძლეველია. მეიდარი და ლამაზია. ეწორედ ამიტომ გაისმის დღეს საქვეყნოდ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის საპირველმაისო მოწოდებათა სიტყვები:

სახალხო განათლების მუშაკებო! ყოველნაირად გააუმჯობესეთ სწავლების ხარისხი, სრულყავით სახალხო მეურნეობისათვის კადრების მომზადება! მოზარდი თაობა აღზარდეთ კომუნიზმის იდეალებისა და ზნეობრივი პრინციპების, სწავლისა და შრომისადმი შეგნებული დამოკიდებულების სულისკვეთებით!

ცხოვრება არ სჯერდება მარტო იმას, რომ ადამიანს ჰქონდეს ცოდნის მარაგი, თუმცა იგი აუცილებელია. მარტო ცოდნა, თუ მას რიგიანად არ გამოვიყენებთ, მოუხმარებელი განძია, უქმად გდებული სახნისია, უანგი რომ ედება და ბლაგვდება. ცხოვრებას ადამიანის ისეთი ცოდნა სჭირდება, რომლის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი ექნება, ექნება იმის წადილი და უნარი, რომ იგი საზოგადოების, ქვეყნის, სამშობლოს ინტერესებს მოახმაროს. ამიტომ, — მიგვითითებს ლეონიდ ილიას ძე ბრეჟნევი, — მეცნიერებას რომ ვასწავლით ბავშვებს, ამასთან გარჯაც უნდა ვასწავლოთ და სიძნელეთა გადალახვაც, საკუთარი თავისადმი კრიტიკული მიდგომაც და მომავლის პრობლემების დიდი სახელმწიფოებრივი პოზიციებიდან დანახვაც... **ასე მიიღება ცოდნისა და მრწამსის შეერთება.** ფაქიზი და ზუსტი უნდა იყოს პროცესი ცოდნისა და მრწამსის შეერთების მიღებისა. ამ პროცესს შუაგულშია მისი წარმმართველი ძალა, მისი მთავარი ფიგურა — მასწავლებელი. ეწორედ ამიტომ მთელი რესპუბლიკის გულისხმიერი და, გადაჭარბებული არ იქნება, თუ ვიტყვით, იმედის თვალიც დღეს მიპყრობილია ფიდელ-ქალების ფილარმონიის ახალი გრანდიოზული შენობის დიდი ხაკონცერტო დარბაზისაკენ, სადაც თავყრილნია აქვთ პარტიისა და მთავრობის, მთელი ხალხის ზრუნვით, სიყვარულით პატივისცემით გარემოსილ მასწავლებლებს. დღეს ამ მასწავლებელთა მეოთხე ყრილობა იწყებს მუშაობას.

მასწავლებელთა მესამე ყრილობამდელი და მესამე ყრილობას შემდგომი პირველი სამი-ოთხი წელიწადი ეს ის ნეგატიური მოვლენების გაძლიერების პერიოდია, რამაც თავისი ღილი დაარღვია სკოლის მუშაობას. ეს უპირველეს ყოვლისა შეეხო მასწავლებელთა კადრებს. მაკრამ მარტო ატესტაციით და მასწავლებელთა დაწყნარებით, მათთვის „შეუფერებლისა“ და „სუსტის“ აცალფიცაციით საქმეს ვერ გამოვასწორებთ. სისტემატურად და ეფექტურად უნდა ვიმუშაოთ მათ მოსამზადებლად და გადასამზადებლად. დაბეჯითებით ვიზრუნოთ უკეთესი მასწავლებლებით მათ შესაცვლელად. მთელ ამ პროცესში პარტიულ ორგანიზაციებს მართებთ სკოლისადმი ქმედითი დახმარება და საქმიანი ხელმძღვანელობა. დიდი ხარეფზის შესახებად უმთავრესი როლი მაინც უმაღლეს სასწავლებლებს ეკუთვნის, მათში მიღების პრობლემის კეთილად წარმართვას და სწავლების მაღალ დონეზე დაყენებას.

ბუნებრივია, ყრილობა მთავარ პრობლემად მასწავლებლის, როგორც სწავლა-აღზრდის მთავარი ფიგურის პრობლემას დასახავს.

პედაგოგი პარტიის ერთგული თანაშემწეა. მასწავლებელი და მით უფრო დირექტორი პარტიის ხაზის გამტარებელი არიან სახალხო განათლებაში, მოსწავლეთა სწავლა-აღზრდის სახელმწიფოებრივ საქმეში. ამიტომ ისინი პროფესიულ დახელოვნებასთან ერთად პარტიული, საბჭოთა მოქალაქეობრივი სინდისიერებით, პატიოსნებით და სისპეტაკით აღჭურვილნი უნდა იყონ. ხარისხის ხუთწლედში სკოლას მართებს მთელი სერიოზულობით წყვეტდეს მოსწავლის ადამიანის ხარისხის პრობლემას. ეს კი მოიცავს მოსწავლე ახალგაზრდობის იდეურ-პოლიტიკურ, ზნეობრივ აღზრდას. დიდია მეცნიერთა, მეცნიერებათა აკადემიის, კერძოდ, შესაბამისი ინსტიტუტების როლი სკოლის მუშაობის მაღალ დონეზე დაყენებაში. სკოლები ჯეროვან, ქმედით და ცხოვრებისეულ რეკომენდაციებს მოელიან პედაგოგიკისა და ფსიქოლოგიის დარგის მეცნიერთაგან. განუზომელია როლი მეცნიერთა წვლილისა ხახელმძღვანელოების შექმნაში.

როგორც მარტო ხარდალი ვერას გახდება ბრძოლის ველზე, ეფრე მასწავლებელი და სკოლის დირექტორი მიაღწევენ თავიანთ მუშაობაში ჯეროვან შედეგებს, თუ მათ გვერდში არ ამოუდგებიან მშობელთა კომიტეტები, შეფი ორგანიზაციები, კომკავშირი, პიონერული ორგანიზაცია. პარტიულმა კომიტეტებმა მუდამ ყურადღების ცენტრში უნდა იჭიროინ აღზრდის პრობლემა, ახალგაზრდობის მხოფლმხედველობის ფორმირება, რაზმავდნენ პიონერულ, კომკავშირულ ორგანიზაციებს მოაზროვნე, გაბედულ, ხაზგადაღებულ მოზავალ ღირსეულ წევრთა აღსაზრდელად. ჩვენთვის მთავარია მოსწავლეთა იდეურ-პოლიტიკური აღზრდა, მათში დამოუკიდებლობის, ზრომითი ჩვევების განვითარება.

საქართველოს კომპარტიის XXV ყრილობა, ცენტრალური კომიტეტის მომდევნო პლენუმები მუდამ უსახავდნენ ჩვენს სკოლას მოზარდი თაობის აღზრდის ნათელ გზასა და საბრძოლო ამოცანებს. მათი განხორციელების მსვლელობასა და მომავლის პრობლემებზე ფართოდ იმსჯელებს მასწავლებელთა მეოთხე ყრილობა.

დღის წესრიგშია: რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ამოცანები სწავლების ხარისხის, მოსწავლეთა კომუნისტური აღზრდისა და შრომითი საქმიანობისათვის მათი მომზადების გასაუმჯობესებლად ხკკპ XXV ყრილობის გადაწყვეტილებებისა და საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის შესახებ ხკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის (1976 წ.) დადგენილების მიხედვით.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა ლეონიდ ილიას ძე ბრეჟნევმა პარტიის XXV ყრილობაზე აღნიშნა, აუცილებელია მთელი ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემის და უწინარეს ყოვლისა საშუალო სკოლის შემდგომი სერიოზული ტრულყოფა. ეს ჩვენი მუშაობის პროგრამაა.

საქართველოს მასწავლებელთა მეოთხე ყრილობა ემთხვევა ამ ღირსშესანიშნავ პერიოდს საბჭოთა ხალხის ცხოვრებაში, როცა დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის შესახვედრად გაშლილია ფართო სოციალისტური შეჯიბრება ხარისხის ხუთწლედის მეორე წლის წარმატებით დაგვირგვინებისათვის, და ქვეყნად დიდი სამეურნეო და პოლიტიკური აღმავლობაა.

ეჭვი არ არის, საქართველოს სკოლა, მასწავლებელთა ოთხმოცი-ათასიანი არმია, რომელთა წარმომადგენლების თავყრილობა დღეს შეუდგა მუშაობას, ჯეროვნად აუწყობენ ფეხს ცხოვრების მძლავრ მაჯისცემას, მაღალ საფეხურზე აიყვანენ მოზარდი თაობის სწავლა-აღზრდის პროცესს, სამშობლოს აღუზრდიან ღირსეულ მოქალაქეებს.

მხურვალე სალამი საქართველოს მასწავლებელთა მეოთხე ყრილობის დელეგატებს!

ოფიციალური მეგობრული ვიზიტით

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და საბჭოთა მთავრობის მოწვევით, 18 აპრილს მოსკოვში ოფიციალური მეგობრული ვიზიტით ჩამოვიდა არაბთა სოციალისტური აღორძინების პარტიის გენერალური მდივანი, სირიის არაბთა რესპუბლიკის პრეზიდენტი ჰაფეზ ასადი, რომელიც მეთაურობს სირიის არაბთა რესპუბლიკის პარტიისა და მთავრობის დელეგაციას.

სირიის არაბთა რესპუბლიკისა და საბჭოთა კავშირის სახელმწიფო აღმებით მორთულ ვნუკოვის აეროდრომზე თვითმფრინავის კიბესთან ჰაფეზ ასადს მიესალმნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანი ლ. ი. ბრეჟნევი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე, ნ. ვ. პოდგორნი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრი ა. ა. გრომიკო.

ჰაფეზ ასადს შეხვდნენ აგრეთვე სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილე კ. თ. ილიაშენკო, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი მ. პ. გორგაძე, სსრ კავშირის ნავთობის მრეწველობის მინისტრი ნ. ა. მალცევი, საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე ს. ა. სკაჩკოვი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის პირველი მოადგილე ვ. ვ. კუზნეცოვი, სსრ კავშირის თავდაცვის მინისტრის პირველი მოადგილე, საბჭოთა კავშირის მარშალი ნ. ვ. ოგარკოვი, სამოქალაქო ავიაციის მინისტრის პირველი მოადგილე კ. კ. გულაკოვი, სსრ კავშირის ელჩი სირიის არაბთა რესპუბლიკაში ი. ნ. ჩერნიაკოვი, სხვა ოფიციალური პირები.

აეროდრომზე იყვნენ სირიის არაბთა რესპუბლიკის ელჩი სსრ კავშირში ჯაბრ ალ-ჯაფარი, სსრ კავშირში აკრედიტებული მთელი რიგი ქვეყნების დიპლომატიურ წარმომადგენლობათა მეთაურები, სირიელი სტუდენტები, რომლებიც მოსკოვის უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლობენ, დედაქალაქის მშრომელთა წარმომადგენლები.

საფრენ მოედანზე ჩამფრენიყვანილი იყო სამი სახეობის შეიარაღებული ძალების — ქვეითთა, მფრინავთა და მეზღვაურთა სამამაცო ყარაული. ლ. ი. ბრეჟნევმა და ჰაფეზ ასადმა ჩამოუარეს საბჭოთა მეომრების მწყობრს. შესრულდა სირიის არაბთა რესპუბლიკისა და სსრ კავშირის სახელმწიფო ჰიმნები.

დედაქალაქის ქუჩები და მოედნები, რომლებითაც სირიელი სამამაცო სტუმრები და საბჭოთა ხელმძღვანელები მოტიცქლეტენ საპატიო ესკორტის თანხლებით ჰაფეზ ასადის ოფიციალური რეზიდენციისაკენ მიემართებოდნენ, მორთული იყო ორი ქვეყნის სახელმწიფო აღმებით, მისასალმებელი ტრანსპარანტებით. (საკდესი).

სურათზე: აეროდრომზე შეხვედრის დროს.

საკდეს-ხაჭინაშვილის ტელეფოტო.

ლირსეული საჩუქარი — დიად იუბილეს!

რესპუბლიკის მშრომელთა წვლილი

16 აპრილს ლენინურ კომუნისტურ შაბათობაში საქართველოს 2 მილიონზე მეტი მშრომელი მონაწილეობდა, წარმოებულია 12 მილიონ 100 ათასი მანეთის მთლიანი პროდუქცია და შეათე ხუთწლედის ფონდში შეტანილია 2 მილიონი მანეთი.

3. ი. ლენინის დაბადების 107-ე წლისთავისადმი მიძღვნილმა საოუბილეო წლის კომუნისტური შრომის საყოველთაო-სახალხო ზეიმმა, როგორც ყოველთვის, ამჯერადაც დიდი შრომითი აღმავლობით ჩაიარა. განსვლიდა შაბათობამ, რომელიც უკვე ისტორიის კუთვნილება გახდა, კიდევ ერთი სასახელო ფურცელი ჩაწერა ისტორიაში.

განსაკუთრებით წარმატებებს მიაღწიეს და თავი გამოიჩინეს საქართველოს სახელოვანი მეშათა კლასის წარმომადგენლებმა. მრავალმა მათგანმა ამ დღეს საშობლოს უსატიჟი მეათე ხუთწლედის მეორე საიუბილეო წლის პირველი ოთხი თვის გეგმის შესრულება.

დიმიტროვის სახელობის საარაკო ჭარხნის მოწინავე მუშებმა სოციალისტური შრომის გმირმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატმა ვ. ასთანინამ, სკკპ XXV ყრილობის დელეგატმა ტ. როსტროვაშვილმა, ფ. ბარიგინმა და სხვებმა შაბათობაზე დღიურ ნორმაზე ორჯერ მეტი პროდუქცია დაამზადეს. რესპუბლიკის ნავთობის, ქიმიური და გაზის მრეწველობის მუშაკებმა 240 ათასი მანეთის პროდუქცია შეატეს სახელმწიფოს. განსაკუთრებით კარგ საწარმოო მაჩვენებლებს მიაღწიეს რუსთავის ქიმიური კომბინატის, ქიმიური ბოჭკოს, ქუთაისის ლითოფონის ქარხნებისა და საწარმოო გაერთიანება „საქსამთოქიმის“ საწარმოების კოლექტივებმა.

ეს დღე რუსთავის ქიმიურ კომბინატში დამკვრელური შრომით აღინიშნა. რ. დემიტრაშვილის ბრიგადამ. მათ გეგმის გადამეტებით 100 ტონა ამონიუმის გვარჯილა აწარმოეს.

საერთო-სახალხო საქმეში თავიანთი დიდი წვლილი შეიტანეს ბერეთელ ბერეთელ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მშრომელებმა. შაბათობაზე დამშრალდა და მოიხნა 5.000 ჰექტარი მიწა, მარცვლეულ დაითესა 1.500 ჰექტარზე, დაირგო 200 ათასი ძირი ხე და ბუჩქი.

სასახელო შრომით თავი გამოიჩინეს ბორის რაიონის ტყეთაგეულ და სიღნაღის რაიონის ბოდბისეულისა და რესპუბლიკის სხვა კოლმეურნეობების მშრომელებმა. შრომის ამ ზეიმში განსაკუთრებით ისახელეს თავი ჩვენი დედაქალაქის მშრომელებმა. გათვალისწინებულზე 24 ათასით მეტმა თბილისელმა მიიღო მონაწილეობა კომუნისტურ შაბათობაში.

ამ დღეს დედაქალაქის სამრეწველო საწარმოებში დამზადდა 7.384 ათასი მანეთის პროდუქცია, რითაც წინასწარ ვალდებულებით აღებულ თანხას 297 ათასი მანეთით გადააჭარბეს.

სულ 16 აპრილს ლენინურ კომუნისტურ შაბათობაში საქართველოს 2 მილიონზე მეტი მშრომელი მონაწილეობდა, წარმოებულია 12 მილიონ 100 ათასი მანეთის მთლიანი პროდუქცია და მეათე ხუთწლედის ფონდში შეტანილია 2 მილიონი მანეთი.

განსილმა შაბათობამ კიდევ ერთხელ ცხადყო ჩვენი ხალხის დიდი ლენინური შრომითი ტრადიციებისადმი უსაზღვრო ერთგულება.

რეკორდი ნორმა გახდება

ენგურჰესის მშენებლებმა კაშხალზე ერთ დღეში 2.029 კუბური მეტრი ბეტონი ჩასხეს, ეს საარეკორდო მაჩვენებელია

ზუგდიდი. საოუბილეო წლის დამკვრელურად შრომობენ ენგურჰესის თაღოვანი კაშხალის სამმართველოს (უფროსი პ. ბიჩიკი) მშრომელები.

ჰიდროშენებლები საპირველმაისო შრომითის ვახტზე დადგნენ და ითხოვეს იბრძვიან, რომ ნორმად აქციონ 17 აპრილს კაშხალში ჩასხმული რეკორდული ბეტონის რაოდენობა — 2.029 კუბური მეტრი.

რეკორდული ბეტონის ჩასხმაში თავი გამოიჩინეს მებეტონეთა ბრიგადებმა, რომლებსაც კ. აკობია და ა. მელიქოვი ხელმძღვანელობენ, მემონტაჟეთა ბრიგადებმა ა. ბილბაია და ე. ზაქარაიას მეთაურობით, სპეციალიტრომონტაჟის ჯვარის უბნის და ჰიდროსპეციმშენის სამმართველოს კოლექტივებმა.

დიდი კაშხალის მშენებლებმა აპრილის დარჩენილი დღეები დამკვრელურად გამოაცხადეს, — ეს რეკორდიას აღინობა ენგურჰესის პარტიული კომიტეტის მდივნის მოადგილემ **დ. ჩაჩუამ.**

გეგმეგი — ყოვილდღიურად

ცხაკაია. (საკ. კორ.). **კომბინირებული საკვების ადგილობრივი ქარხანა (დირექტორი ალ. კოკაია) საკვებ პროდუქტებს აწვდის დასავლეთ საქართველოს რამდენიმე რაიონის მეცხოველეებს.**

საწარმოს კოლექტივი დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავის ვახტზე დგას და გადაწყვეტილი აქვს მეათე ხუთწლედის მეორე წელს გამოუშვას 4 მილიონ 197 ათასი მანეთის საერთო პროდუქცია და სახელმწიფოს მისცეს 215 ათასი მანეთის მოგება.

მუსიკოსები — დიად თარიღს

გუშინ მუშაობა დაიწყო საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის შემოქმედებითმა პლენუმმა

გუშინ, თვრამეტ აპრილს, ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის დიდ დარბაზში სიმფონიური მუსიკის კონცერტით გაიხსნა საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის შემოქმედებითი პლენუმი, რომელიც ეძღვნება დიდი ოქტომბრის რევოლუციის მესამოცე წლისთავს. პლენუმთან დაკავშირებით გაზეთ „კომუნისტის" კორესპონდენტი შეხვდა საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის გამგეობის მდივანს, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტს, კომპოზიტორ მერი დავითაშვილს და ჩაიწერა მისი ნაამბობი, რომელსაც ქვემოთ ვბეჭდავთ.

— მთელი ჩვენი ქვეყნის შემოქმედებითი ცხოვრება, — თქვა მ. დავითაშვილმა, — მომართულია ლენინისეანმაცი თარიღისა, დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მესამოცე წლისთავის ღირსეული შეხვედრისათვის. საქართველოს კომპოზიტორებმა, ცხადია, ამ საერთო ფერხულის აქტიური მონაწილენი არიან. ამის დასტურად სწორედ ჩვენი პლენუმი შეიძლება დავასახელოთ. პლენუმზე მოსმენილი ნაწარმოებების მთავარი თემა იქნება თანამედროვეობა, სამსჯავროზე გამოგვაქვს ნაწარმოებები, რომლებიც კომპოზიტორთა კავშირს ყველაზე აქტიურად მოეწონა. ეს არის მუსიკა, რომელიც ეძღვნება პროლეტარიატის დიდ ბელადს ვლადიმერ ლენინს, ოქტომბრის რევოლუციას. ამ ნაწარმოებებით საქართველოს კომპოზიტორები შეეცდებიან უპასუხონ იმ დიდ შეფასებას, რომელიც მისცა ხელოვნებისა და ლიტერატურის მუშაკთა მოღვაწეობას ლენინი ილიასაძე ბრეჟნევმა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXV კონგრესზე.

ჩვენ შევეცადეთ პლენუმის რვა კონცერტის პროგრამა ისე შეგვედგინა, რომ საბჭოთა ხალხის დიდი საიმედოებელი ენთუზიაზმის შემოქმედებითი სურათი შექმნილიყო.

ცხადია, ამგვარ პლენუმში მონაწილეობის სურვილი ყველა შემოქმედს ექნებოდა. ჩვენ გავითვალისწინეთ ეს გარემოება და პლენუმის პროგრამაში შევიტანეთ ყველა თაობის კომპოზიტორთა ნაწარმოებები, „ფსალმი" და „ოცი ავტორების მუსიკა". კონცერტებზე აჟღერდება შ. მშველიძისა და ს. ნასიძის სიმფონიები, ო. თექთაძეშვილის სავიოლინო კონცერტი, ა. ბალანჩივაძის პოემა ვიოლონსა და სიმფონიური ორკესტრისათვის, ს. ციფოლინის სონატა ვიოლონჩელისათვის, რ. გაბიჩვაძის კამერული სიმფონია, ო. გორდელის პასაჟალია და ფუგა...

პლენუმზე ერთ კონცერტს ტრადიციულად დავუთმობთ კონსერვატორიის სტუდენტებს. ფორთოდ იქნება წარმოდგენილი რუსპუბლიკის კომპოზიტორი ქალების შემოქმედება, მოვისმენთ ი. ბობოხიძის ახალ საბავშვო ოპერეტას „ბურატინოს".

გ. კოტლარაძის კანტატა „ლენინზე", ა. შავერზაშვილის „საზეიმო უვერტიურა", ნ. გიგაურის „მენი სახელი კომკავშირია", აი ნაწარმოებები, რომლებიც პლენუმის მუშაობის თემატური დახასიათების მკაფიო მაგალითად გამოგვადგება.

პლენუმის კონცერტებში მონაწილეობენ საქართველოს სსრ ტელევიზიისა და რადიოს სიმფონიური ორკესტრი, კამერული ორკესტრები, სახელმწიფო კაპელა, სიმღერა-ცეკვის სახელმწიფო დასახურებული კვარტეტი. პლენუმის დასაწყისი დღეს, 25 აპრილს გაიმართება მოსმენილ ნაწარმოებთა განხილვა.

სატელევიზიო ფილმის პრემიერა

მეგობრობამ მანქილი არ იცის

ამ დღეებში თბილისში ტელევიზიით ნაჩვენები იქნა საქართველოს და ეკიპაჟის პირველი ეთოთბლევი სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „გულუხვობა". ჩვენთან სტუმრად იყვნენ ფილმის სცენარის ავტორი ვ. ვლასოვი და რეჟისორი ე. რიაბკო.

სურათში აისახა ქართველი და უკრაინელი ხალხების მეგობრობა ეთ-ერთი უბრწყინვალესი ფურცელი. ძახარაელ და ბეხჩესაქელ მმრომელთა ძმობა. ეს მეგობრობა ამ ოთმოცი წლის წინთ ჩაისახა, როცა სოფელ შრომიაა და სოფელ როვნოა კოლმეურნეობების თავმჯდომარეებმა ძ. ორაგველიძემ და თ. კლიმენკომ ხელი ითაწერეს ორი დაძმობილებული სოფლის, ქართული და უკრაინიელი სოფლების ძმრომელთა სოციალისტური შეჯიბრების ხელშეკრულებას. აქედან დაიწყო სამაგალითო ძმობის, ეთთიერთსიყვარულის, ჭირში და ლხინში ერთიანობის გამუმეორებელი ისტორია, რომელმაც დრო და მანძილი არ იცის. ფილმის ავტორებმა (ოპერატორები ი. იროვენკო და ტ. კახდელაკი, კომპოზიტორი ი. ბობოხიძე, ფილმის დირექტორი მ. კატია) კეთილშობლიერ-ციოსტიკის საშუალებით გადაგვაშალეს ამ მეგობრობის ძველი სიკეთე, ქართველურ კადრებით მოგვაგონეს წარსულის ფურცლები, სამამული ომი თუ ძმებიანი ლმობიერ ლმობიერებლ. ეუბრდათ უკრაინელებს, ხელს უწვდიდნენ ქართველები, ახლა პირიქით. ისინი ერთად შრომობდნენ, ერთად იბრძოდნენ, ერთად იმარჯვებდნენ. ფილმში შეიჭვდებით ცნობილ უკრაინელ პოეტს მ. ბაჟანს, რომელიც სოფელ შომძის ორჯონიკიძის სახელობის კოლმეურნეობის საპატიო კოლმეურნეკაცია, მეზაიის შრომა, ბეხელ-ბოლველის შრომა მძიმეა. მათს დაკოცილ ხელებს, მზედაკოცულ სახეებს... ერთი სიტყვით მმრომელი კაცის პორტრეტებს ჩინებული ოსტატობით წარმოგვიდგენენ ეკრანზე ოპერატორები. სასიამოვნო შთაბეჭდილებას ახდენს რამდენიმე კიბოკადრი მხატვრული თვალსაზრისით. დაუვიწყარია, კადრში ჩვენებული და იქაური სიმღერა რომ გაისმის, მერე ერთმანეთს რომ ეკრწყმის და უკრაინული და ქართული პეზაჟების, დამმობილებული მიწა-წყლის ფონზე ხმიანობს...

აი სოფელ შრომისა და სოფელ როვნოს დღევანდელი თავმჯდომარეები: ძ. ორაგველიძე, უკვე გაჭაღარავებული, ძაგრამ სულით ჭარმაგი კაცი, რომელმაც თავის მხრეზე გადაიტანა შენების და ბრძოლის მთელი ეპოქა, და ჯერ ახალგაზრდა ი. მაზუნოვი! რაოდენ შთამბეჭდავია მათი სუბარი, რაოდენ საქმიანია შეხვედრები, მეგობრობისა და შეჯიბრების დიადი ძალა...

ფილმი მახარაძელმა მშრომელებმა დიდი ინტერესითა და ყურადღებით ნახეს. ასევე წარმატება ხვდა სურათს კიევში, მოსკოვში, ხერსონში... ფილმი რეკომენდებულია ინტერვიზიით ჩვენებისათვის.

ნ. ჯაფარიძე.

* * *

სურათზე: ფილმ „გულუხვობის" კადრი — მახარაძის რაიონის დელეგაცია სტუმრად უკრაინელ მეგობრებთან.

ეკრანი

გუშინ 13 საათზე დასავლეთ საქართველოში ყველგან წვიმდა, დაბლობ რაიონებსა და მთებშიც 8-10 გრადუსი სითბო აღინიშნა.

აღმოსავლეთ საქართველოში ყველაზე მეტი სითბო — 19 გრადუსი გორსა და მუხრანში იყო. დანარჩენ დაბლობ რაიონებში 10-18, მთებში 7-12 გრადუსი აღინიშნა.

გუშინ 13 საათზე თბილისში თერმომეტრი 18 გრადუსს სითბოს უჩვენებდა.

დღეს დასავლეთ საქართველოში მოსალოდნელია ცვალებადი მოღრუბლულობა, წვიმა, ელჭექი, სუსტი ქარი, დაბლობ რაიონებში 13-18, მთებში 3-8 გრადუსი სითბო იქნება.

აღმოსავლეთ საქართველოს უმეტესად დასავლეთ რაიონებში მოსალოდნელია ხანმოკლე წვიმა და ელჭექი, მტკვრის ხეობაში წამში 10-15 მეტრი სიძლიერის დასავლეთის ქარი იქროლებს. ტემპერატურა დაბლობ რაიონებში 16-21, მთებში 9-14 გრადუსი.

თბილისში მოსალოდნელია ხანმოკლე წვიმა და ელჭექი, იქროლებს ჩრდილო-დასავლეთის ქარი. ტემპერატურა 19-21 გრადუსი.

სპასკის ყაიმიც ჰყოფნის

რეიკიავიკში მსოფლიოს ჩემპიონობის პრეტენდენტების სპასკისა (საბჭოთა კავშირი) და ჰორტის (ჩეხოსლოვაკია) მატჩის მეთხუთმეტე პარტიაში (მეაოთხე დამატებითი პარტია), ბოლოს და ბოლოს, გაწყდა „ყაიმის ჯაჭვი". სპასკიმ ჩინებულად წარმართა ეს შეხვედრა, რომელშიც თეორიებით თამაშობდა და 35 აფლაზე მოიგო. ამრიგად, ანგარიში გახდა 8:7 მსოფლიოს ექს-ჩემპიონის სასარგებლოდ.

დღეს გაიმართება მატჩის მეთექვსმეტე პარტია, რომელიც ყველა შემთხვევაში უკანასკნელი იქნება. სპასკის ორთაბრძოლის მოსაგებად ყაი

ჰყოფნის, ჰორტს კი მხოლოდ მოგება უნდა. თუ ჩეხოსლოვაკიელმა დიდოსტატმა გაიმარჯვა, მაშინ მსაჯ არლაფდსონს (ისლანდია) მოუხდება წელიწადის ჩატარება, რათა ნახევარფინალის მონაწილე გამოავლინოს.

ევროპის ჩემპიონატი

3 ტურის შემდეგ გადადებული პარტიების დამთავრებამ საცხაე შეიტანა სატურნირო ცხრილში. გამოიკვეთა უძლიერესი გუნდების შესაძლებლობები. საბჭოთა კავშირის ნაკრები ახლა დამაჯერებლად ლიდერობს, მისი უახლოესი მეტოქე კი უნგრეთის გუნდია. ადრინდელი ევროპის ჩემპიონატის ვერცხლის პრიზიორები — იუგოსლავიელი მოჭადრაკეები საბჭოთა ნაკრებთან დიდი ანგარიშით წაგების შემდეგ (2:6) საგრძნობლად ჩამორჩნენ.

რუმინელებთან კალდადებული პარტიების დამთავრებისას დიდოსტატმა ცვეტკოვიჩმ და ოსტატმა დორფმანმ მოიგეს, დიდოსტატმა რომანიშინმა კი ყაიმით დაასრულა შეხვედრა. ამრიგად, საბჭოთა და რუმინელი მოჭადრაკეების მატჩის ანგარიშია 5,5:2,5 საბჭოთა მოჭადრაკეების სასარგებლოდ. მოიგეს უნგრელებმაც, მათ ანგარიშით 6:2 სძლიეს ინგლისის ნაკრებს. ამრიგად, მეოთხე ტურის წინ საბჭოთა მოჭადრაკეებს 18 ქულა ჰქონდათ, უნგრელებს — 15 და მეორე ადგილზე იყვნენ.

ასეთ ვითარებაში დიდად საინტერესო იყო საბჭოთა და უნგრელი მოჭადრაკეების უშუალო შეხვედრა. გუშინდელ მეოთხე ტურში, პირველ დაფაზე მსოფლიოს ჩემპიონი კარპოვი, რომელიც უკვე დამარცხა სამი ცხრილი დიდოსტატი სმეიკალი, ლიუბოევიჩი და გეორგიუ, შეეჯიბრა ეთამაშებოდა მსოფლიოს ჩემპიონობის პრეტენდენტ პორტიშს. 23-ე სვლაზე გაიმარჯვა კარპოვმ. ამ მატჩში ჯერჯერობით ანგარიშია 3:2 საბჭოთა მოჭადრაკეების სასარგებლოდ.

კალათბურთი

თანაკლუბელთა მატჩი

კვირას კიევში დამთავრდა უმაღლესი ლიგის ვაჟთა გუნდების საკავშირო ჩემპიონატის ფინალური ექვსეულის მეორე ტური. თბილისის „დინამომ" ანგარიშით 87:79 დაამარცხა მოსკოველი თანაკლუბელები.

ამრიგად, თბილისის მესამე, უკანასკნელი ტურის (22-27 აპრილი) წინ გუნდებს ასეთი მდგომარეობა აქვთ: ცსკა — 33 ქულა, „დინამო" (ბ) და „სტროიტელი" — 23-23, „დინამო" (თბ). და „სპარტაკი" — 20-20, „ელგერისი" — 16 ქულა.

ცხენოსნობა

შკანასკნელი სტარტები

თბილისის იპოდრომზე დამთავრდა ამიერკავკასიის რესპუბლიკების საკავშირო ზონალური პირველობა და საქართველოს ჩემპიონატი ცხენოსნობაში.

დაბრკოლებათა გადალახვაში ე. წ. „ძალისმიერ ხტომებში" უძლიერესი იყო თბილისელი ოსტატობის კანდიდატი ა. მახარაძე. ცხენის გაწვრთნაში „საუკეთესო პრაზი" მოიპოვა თბილისელმა ვ. ბეზნიკინმა.

სამჭიდელთა ასპარეზობა (სამნეკერ სვლა, კრისი, კონკური) უფროსი ასაკის ცხენებისათვის მოიგო ზუგდიდელმა სპორტის ოსტატმა ვ. კრაინენკომ. უმცროს ასაკში პირველი იყო ოსტატობის კანდიდატი შ. სამიტოვი (აზერბაიჯანი).

საინტერესო იყო დაბრკოლებათა გადალახვა, რომელშიც თავი ისახელა ოსტატობის კანდიდატმა, ოჩამჩირელმა ა. აშუბამ.

საქართველოს ამბოლუტური ჩემპიონობა მოიპოვა აგრეთვე ოჩამჩირელმა მხედარმა, სპორტის ოსტატმა მ. სამველიანმა.

ნ. სიჯინავა.

ჯრეტენდენტთა მატჩი

საათეგის ჩართვის წიგნიერი

გუშინ ქადრაკის სასახლეში გაიხსნა მსოფლიო პირველობის პრეტენდენტების ნანა ალექსანდრიას და მაია ჩიბურდანიძის მეოთხედფინალური მატჩი.

დებულების თანახმად, გაიმართება 10 პარტია. პარტიები შედგება სამშაბათს, ხუთშაბათს და შაბათს. მომდევნო დღეები გამოყენებული იქნება გადადებული პარტიების დასამთავრებლად. ორშაბათობით მონაწილეები ისვენებენ.

თუ ერთ-ერთმა მხარემ ვადაზე ადრე მოაგროვა 6 ან 5,5 ქულა, დანარჩენი შეხვედრები აღარ გაიმართება. თუ 10 პარტიაში აღინიშნა ანგარიშით 5:5, დაინიშნება ორი დამატებითი პარტია. თუ არც აქ გაპოვლინდა გამარჯვებული, ისევ ორ პარტიას დაუმატებენ და ა. შ.

შეჯიბრების მთავარმა არბიტრმა თამარ სტარანდსტრემმა (მოსკოვი) გუშინვე ჩაატარა ფლიპურა, რომლის შედეგადაც დღევანდელ პირველ პარტიაში თეთრებით ითამაშებს მაია ჩიბურდანიძე.

ნანა ალექსანდრიას ოფიციალური სეკონდანტია დიდოსტატი გურგენიძე, მაია ჩიბურდანიძისა — დიდოსტატი გუფელდი.

მსოფლიოს ჩემპიონობის პრეტენდენტები

მტკიცე ხასიათის გოგონა

ზოგი რამ მაია ჩიბურდანიძის საჰადრაკო ბიოგრაფიიდან

ეუგენლამმა დიდოსტატმა ბორისლავ ივკოვმა, რომელიც მაია ჩიბურდანიძის თამაშმა აღაფრთოვანა, „ქალთა ფიშერი" უწოდა მას.

მართალია ეს ქება ჩიბურდანიძემ კიდევ ათოიით პაატუსაგან შეჯიბრებაში უნდა გაამარილოს, დაუცხრომლად უნდა სრულყოს თავისი ცოდნა და გამოცდილება. მაგრამ ხორხი მაიას თავაშის თავისებურება მხედველობიდან არ გამოპაოვია გამოცდილ დიდოსტატს. როგორც თვით მაია აღიარებს, ჭადრაკს, ისე როგორც მას მოსწონს, ძხოლოდ დიდოსტატეი — მამაკაცები და ნონა გაფრიდდაშვილი თასაძმეი. მისი ოცდაა გაუთანაბრდეს მათ.

მაიას წარმატებები ორგანულად გამომდინარეობს აუთგზის ბიოფლიო ჩემპიოოის ხონა გაფრინდაშვილის ბიწყინვალე მაგალითიდან. მე მახსოვდება ეს, ოოცა საბჭოურ და საზღვარგარეთის საჭადიაკო პერიოდიკაში გკითხულობ, ოომ საქართველოში ყველა გოგონას მოჭადრაკის თანდაყოლილი ნიჭი მოსდევს.

უაღრესად ძიაზიდველია ჩვენი საზელმოხვეჭილი ჩემპიაიოის აიოოგბა, როდესაც ესოდენ ბევრი რამ გაკეთა ქალთა ჭადრაკის ავტორიტეტისათვის და ოოცაალი წლიო მაოიილზე პრაქტიკულად თანასწორად თამაშოთა ფეადგენლოთით ძლიერ მოჭადრაკე ვაჟთა ტურნირეეძი.

აი რა მკაფიო მაგალითი აქვს ცხოვრებაშიც და საჭადრაკო ასაოეუზეც მაიას. ძისთვის და მისი თანატოლებისათვის დღეს უფრო ადვილია თავი გამოიჩიოოს დიდ სოორტში. ხუთეზის მსოფლიო ჩემპიოონის წარჩატებების ყველაზეთ საქართველოოს ძტკაცედ დაიმკვიდრა „ჭადრაკის რეპაუალიკის" სახელი. სწორედ ძახ პირველმა ჩვენს თანამემამეულე ქალებს ძორის გაჭრა „ფაჯაოა ეკოოპაში", პირველმა მოიპოვა ფრიდ საპატიო წოდება „სსო კაკშოოის დიდოსტატი ქალთა შორის".

ჩვენი ჭადრაკის „ახალი ტალღის" წართომადგეხეულთა ენინაშე და უყინარეს ყოველისა ძაიას წიაბე რთული ამოცანა დგას: თავიანთ მეტოქეებს რომ აჯობონ, უნდა აიოვისონ ყარსულის. უმდიერესი მემკვიდრეობა, უხდა იცნობდნენ უახლეს ძიღწევებს. ძაიას ჩვენს ქვეყანაცაა სხვებზე ადრე გადასცეა ოსტატოიის კახდიდატის დიპლოიი, შემდეგ კი სპორტის ოსტატობის დიპლოომიც. იგი ძსოფლიოაში ყველაზე ადალგაზრდა საერთაშორისო ოსტატია. როცა მოჭადრაკეთა საერთაშორისო ფედერაციის (ფიდე-ს) კონგრესს ეს გადაწყვეტილება გაძოაქოიდა ხიცაში, ჩიბურდანიძე სულ მხოლოდ 13 წლისა იყო. როგორც იუგოსლავიის ჭადრაკის ვეტერანი დიდოსტატი გლიგორიჩი აღნიშნავდა, ასეთი წარმატებები ესოდენ ადრე ასაკში მსოფლიოს არცერთ მოჭადრაკეს არ ჰქონია.

მაია დაიბადა ქუთაისელი აგრონომის გრიგოლ ჩიბურდანიძისა და პედაგოგ ნელი ხურციძის ოჯახში.

რვა წლის იყო მაია, როცა ქუთაისის პიონერთა სასახლეში რუსკუბოლიკის დამსახურებულ მწვრთნელთან დავით ჩირაძესთან მივიდა. შემდეგ მის საჭადრაკო გახალთლას ხელი მოჰკიდა გამოცდილმა დამრიგებელმა გიორგი ქახთარიამ.

მაია აქტიურად ჩაება საჭადრაკო ცხოვრებაში, წარმატებით თამამობდა მოსწავლეთა რესპუბლიკურ და საკავშირო შეჯიბრებაში, საქართველოს ქალთა ჩემპიონატებში. ქუთაისელი პირველთანრიგოსნის ამბავი მისი ძძოლიერი ქალაქის ფარგლებს გარეთაც მეიტყვეს.

და აი დადგა გადამწყვეტი დრო — მაია დედამ თბილისში ჩამოიყვანა, რათა ჭადრაკის ხელოვნებაში გაწაფულიყო. 1972 წლის სექტემბრიდან იგი რესპუბლიკის დედაქალაქის პირველი საუკეთესო სკოლის მოსწავლეა, რომლის კედლებში ქართული კულტურის ბევრი გამოჩენილი მოღვაწე აღიზარდა. ახლა სკოლას შეუძლია იამაყოს თავისი აღსაზრდელით, მეცხრე კლასის მოსწავლეთ.

მის ბედაგოგებს კი მართლაც აქვთ საამაყო. „დინამოს" ცენტრალური საბჭოს ქალთა პირველობაში მესამე ადგილმა გოგონას ოსტატობის კანდიდატის წოდება მოუტანა.

მაია საოცრად ერთგულია ჭადრაკის — ამ ბრძოლი თამაშისა, რომლის ისტორია ორი ათას წელზე მეტს ითვლის. მისი რკინისებური, ყოვლისძძლე ლოგიკა ეხამება საოცარ ფანტაზიას. ძალიან ძალა გოგონა ჩაწვდა თამაშის სიღრძეს, რომელიც საერთო-საკაცობრიო კულტურის მშვენება გახდა.

საბჭოურ და საზღვარგარეთის პრესაში შეხვდებით აღტაცებულ გაოოზმაურებებს ძაია ჩიბუოდანიძის თამაშის შესახებ, რომელსაც უკვე ერთი წლის წინათ მსოფლიო პირველობის შესაძლებელ პრეტენდენტად აასახელებდნენ.

12 წლის მაიამ მოიგო ქალთა შორის თბილისისა და საქართველოს თასები, შემდეგ კი სსრ კავშირის თასითაც დაინტერესდა. საოცნებო პრიზისათვის ბრძოლის 64 მონაწილის შესარჩევ შეჯიბრებაში ნორჩმა მოჭადრაკემ გამოცდილი ოსტატები დაამარცხა. ფინალურ მატჩში ჩიბურდანიძეს დაუპირისპირდა ძეორე მაია—ქვეყნის ექს-ჩემპიონი, საერთაშორისო ოსტატი რანნიკუთუმცა ფინალური მატჩის პირველ პარტიაში დაამარცხდა, ესტონელმა მოჭადრაკემ ორთაბრძოლის ბედი შეცვალა — მოიგო ორი ძომდევნო შეხვედრა და პრიზის მფლობელიც გახდა.

მაია ჩიბურდანიძემ მაშინ ვერცხლის მედალი და სპორტის ოსტატის საკკერდე ნიშანი დაიმსახურა. ეს წოდება ენიჭებათ მოჭადრაკეებს, რომლებსაც 14 წელი შეუსრულდათ, მაგრამ ჩიბურდანიძე გამოხაკლისი გახდა, იმდენად დამაჯერებელი იყო ძისი წარმატებები.

ამ სპორტული და შემოქმედებითი მიღწევის გზაზე მაიამ შეძადგენლობით რამდენიმე ძლიერ ტურნირში მიიღო მონაწილეობა.

ამ ბოლო ორი წლის მანძილზე მაია ჩემი ხელმძღვანელობით „მზადება. მასთან ძალიან საინტერესოა მუშაობა. იგი სრულიადაც არ არის ჭადრაკის „ვუნდერკიხდი", ხუთებზე და ოთხებზე სწავლობს. ახლა, გასაგებია, შეჯიბრება ბევრ დროს ართმევს მას. მაგრამ სკოლაში მაიას აკადემიურ წარმატებაზე, საგნდნეიროდ, ეს გავლენას არ ახდენს.

მაიამ უკვე მეოთხედ ითამაშა სსრ კავშირის ჩოჭადრაკე ქალთა ჩემპიონატის ფინალში. ეს ფაქტი უპრეცედენტოა საქართველოს მოჭადრაკე ქალებისთვისაც კი.

და აი გამართლდა საქართველოს ჭადრაკის მოყვარულთა გაბედული პროგნოზები. ჩვენ გავხდით იმ რეკორდის მოწმენი, რომელსაც, დარწმუნებული ვარ, ვერავინ ვერ გადაჭარბებს ჭადრაკის ხელოვნების ისტორიაში. 15 წლის მოსწავლე მსოფლიოს ცხრა უძლიერეს მოჭადრაკე ქალთა რიცხვში შევიდა და საჭადრაკო გვირგვინისათვის ბრძოლაში ებმება.

დარწმუნებული ვარ, რომ სწორედ ალექსანდრია-ჩიბურდანიძის მეოთხედფინალურ ორთაბრძოლაში გამოვლინდება ნონა გაფრინდაშვილის ძომავალი მეტოქე 1978 წლის მსოფლიოს პირველობისათვის მატჩში.

ე. გუფელდი,
საერთაშორისო დიდოსტატი.

ფეხბურთი

გათამაშების ცხრილი

უმაღლესი ლიგა

მდგომარეობა 19 აპრილისათვის
3 ტურის შემდეგ

	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
„შახტიორი"	2	1	0	3-0	5
„აპარატი"	2	1	0	3-1	5
„დინამო" თბ.	1	2	0	4-2	4
„დინამო" მ.	1	2	0	2-0	4
„ნეფტჩი"	1	2	0	4-3	4
„დნეპრი"	2	0	1	2-1	4
„ლოკომოტ."	1	2	0	1-0	4
„ტორპედო"	2	0	1	2-2	4
„არარატი"	1	1	1	4-5	3
„დინამო" კ.	0	2	0	2-2	2
„ზენიტი"	0	2	1	4-5	2
ცსკა	0	2	1	2-3	2
„კარპატი"	0	2	1	1-2	2
„ზარია"	0	1	2	1-3	1
„ჩერნომორ."	0	0	2	0-2	0
„კრ. სოვეტ."	0	0	3	3-7	0

შენიშვნა: 16 აპრილს გამართულ მატჩში „დნეპრმა" მოუგო „კარპატს" ანგარიშით 1:0 და არა „კარპატმა" — „დნეპრს" (2:1), როგორც ამას ვიუწყებოდით წინა ნომერში.

კვირას მოსკოვის „დინამოსა" და ალმა-ათის „კირატის" მატჩი დამთავრდა ფრედ — 0:0.

პირველ ლიგაში

ჩვენი ქვეყნის სტადიონებზე კვირას გაიმართა პირველი ლიგის საკავშირო ჩემპიონატის მეორე ტურის მატჩები ფეხბურთში.

ქუთაისში „ტორპედომ" ანგარიშით 1:0 დაამარცხა პერმის „ზვეზდა". ბურთი თამაშის მე-13 წუთზე გაიტანა ფესტვენიძემ. ტორპედოელები ასეთი შემადგენლობით თამაშობდნენ: ყვერნაძე, ვოლკოვი, სულაქველიძე, მელიქია, ოქროპირაშვილი, ბურკაძე, ქვირია, ჩაბუნაშვილი, ფესტვენიძე, შელია (ფარულავა), გაბიჩვაძე.

აი დანარჩენი შედეგებიც: „ნისტრუ" — „სპარტაკი" მ. — 3:2, „მეტალურგი" — „დინამო" მნ. — 1:0, „ტავრია" — „ტერეკი" — 0:1, „პახტაკორი" — „ქუზბასი" — 2:1, „პამირი" — „ურალმაში" — 2:0, „კოლხოზჩი" — „რუბინი" — 3:1, „სპარტაკი ი.-ფ. — „ზენიკი" — 2:2, „ყირეგასი" — „დინამო" ლ. — 4:1.

ორი ტურის შემდეგ ოთხ-ოთხი ქულით ლიდერობენ „პახტაკორი", „პამირი", „კოლხოზჩი" და „ტორპედო".

მოკლედ

ჭიდაობა. წარმატებით გამოვიდნენ საბჭოთა კლასიკური სტილის მოჭიდაურეები სოფიაში ნიკოლა პეტროვის სახელობის საერთაშორისო ტურნირზე. ჩვენმა ფალავნებმა სამი პირველი ადგილი მოიპოვეს. 100 კგ წონით კატეგორიაში გაიმარჯვა თბილისელმა მიზეიო სალაძემ. მისი თანაქალაქელი ვახტანგ ბლაღიძე (52 კგ.) მეორე ადგილზე გამოვიდა.

ქალაქ კოტბუსში (გდრ) გამართულ ძეუდოისტ იუნიორთა საერთაშორისო ტურნირზე თბილისელმა ლევან ცისკარიშვილმა (68 კგ.) პირველობა მოიპოვა.

ტანვარჯიში. როსტოველმა ხ. ხიკნიაკოვმა ლონდონში ინგლისის ღია ჩემპიონატში პირველობა მოიპოვა—57,25 ქულა. ქალთა შორის უძლიერესი იყო რუმინელი ტ. უნგურიანუ (38,65), თუმცა მასზე უკეთესი შედეგი მრავალჯერადი ჩემპიონი ოლიმპიადის აბსოლუტურ ჩემპიონს ნ. კომანეჩის (39,10), რომელიც კონკურსგარეშე გამოდიოდა.

შაშე. ცხინვალში დამთავრდა რეპუბლიკის პირველობა ვაჟთა შორის, რომელშიც 16 მოშაშე მონაწილეობდა. პირველ ადგილზე გამოვიდა ოსტატობის კანდიდატი ვ. ბობოზოვი (ცხინვალი) — 12,5 ქულა. მეორე ადგილზეა ოსტატობის კანდიდატი ბ. ცანავა (ფოთი) —11,5, მესამეზე — სოხუმელი ოსტატობის კანდიდატი ხ. მალოვიკი — 11 ქულა. აქვე გაიმართა საქართველოს ჩემპიონატი ელვისებურ შაშში, რომელშიც გაიმარჯვა თბილისელმა ოსტატობის კანდიდატმა შ. ბოთორაშვილმა.

ფეხბურთი. მეორე ლიგის მეოთხე ზონის საკავშირო ჩემპიონატის პირველი ტურის მატჩების უმეტესობა ჩვენი რესპუბლიკის ფეხბურთელთა წარმატებით დამთავრდა. თბილისის „სპარტაკმა", როგორც ვიცით, ანგარიშით 2:1 დაამარცხა ნიბურეენე ჩელნის „ტურბინა", სამტრედიის „ლოკომოტივმა" მოუგო იქელესკის „ზენიტს" — 2:0, ლანჩხუთის „გურიამ" — კიროვის „დინამოს" — 5:1, ბათუმის „დინამომ" — სარატოვის „სოკოლს" — 2:0, გორის „დილამ" — ზუგდიდის „დინამოს" — 1:0, ხოლო სოხუმის „დინამომ" წაადგა ორშაკარ-ოლას „დრუეტასთან" — 0:3.

რედაქტორი
დ. მჭედლიშვილი.

მუსიკოსები — დიად თარიღს

გუშინ მუშაობა დაიწყო საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის შემოქმედებითმა პლენუმმა

გუშინ, თვრამეტ აპრილს, ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის დიდ დარბაზში სიმფონიური მუსიკის კონცერტით გაიხსნა საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის შემოქმედებითი პლენუმი, რომელიც ეძღვნება დიდი ოქტომბრის რევოლუციის მესამოცე წლისთავს. პლენუმთან დაკავშირებით გაზეთ „კომუნისტის" კორესპონდენტი შეხვდა საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის გამგეობის მდივანს, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტს, კომპოზიტორ მერი დავითაშვილს და ჩაიწერა მისი ნაამბობი, რომელსაც ქვემოთ ვბეჭდავთ.

— მთელი ჩვენი ქვეყნის შემოქმედებითი ცხოვრება, — თქვა მ. დავითაშვილმა, — მომართულია ლენინისეანმაცი თარიღისა, დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მესამოცე წლისთავის ღირსეული შეხვედრისათვის. საქართველოს კომპოზიტორებმ, ცხადია, ამ საერთო ფერხულის აქტიური მონაწილენი არიან. ამის დასტურად სწორედ ჩვენი პლენუმი შეიძლება დავასახელოთ. პლენუმზე მოსმენილი ნაწარმოებების მთავარი თემა იქნება თანამედროვეობა, სამსჯავროზე გამოგვაქვს ნაწარმოებები, რომლებიც კომპოზიტორთა კავშირს ყველაზე აქტიურად მოეწონა. ეს არის მუსიკა, რომელიც ეძღვნება პროლეტარიატის დიდ ბელადს ვლადიმერ ლენინს, ოქტომბრის რევოლუციას. ამ ნაწარმოებებით საქართველოს კომპოზიტორები შეეცდებიან უპასუხონ იმ დიდ შეფასებას, რომელიც მისცა ხელოვნებისა და ლიტერატურის მუშაკთა მოღვაწეობას ლენინი ილიასაძე ბრეჟნევმა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXV კონგრესზე.

ჩვენ შევეცადეთ პლენუმის რვა კონცერტის პროგრამა ისე შეგვედგინა, რომ საბჭოთა ხალხის დიდი საიმედოებელი ენთუზიაზმის შემოქმედებითი სურათი შექმნილიყო.

ცხადია, ამგვარ პლენუმში მონაწილეობის სურვილი ყველა შემოქმედს ექნებოდა. ჩვენ გავითვალისწინეთ ეს გარემოება და პლენუმის პროგრამაში შევიტანეთ ყველა თაობის კომპოზიტორთა ნაწარმოებები, „ფსალმი" და „ოცი ავტორების მუსიკა". კონცერტებზე აჟღერდება შ. მშველიძისა და ს. ნასიძის სიმფონიები, ო. თექთაძეშვილის სავიოლინო კონცერტი, ა. ბალანჩივაძის პოემა ვიოლონსა და სიმფონიური ორკესტრისათვის, ს. ციფოლინის სონატა ვიოლონჩელისათვის, რ. გაბიჩვაძის კამერული სიმფონია, ო. გორდელის პასაჟალია და ფუგა...

პლენუმზე ერთ კონცერტს ტრადიციულად დავუთმობთ კონსერვატორიის სტუდენტებს. ფორთოდ იქნება წარმოდგენილი რუსპუბლიკის კომპოზიტორი ქალების შემოქმედება, მოვისმენთ ი. ბობოხიძის ახალ საბავშვო ოპერეტას „ბურატინოს".

გ. კოტლარაძის კანტატა „ლენინზე", ა. შავერზაშვილის „საზეიმო უვერტიურა", ნ. გიგაურის „მენი სახელი კომკავშირია", აი ნაწარმოებები, რომლებიც პლენუმის მუშაობის თემატური დახასიათების მკაფიო მაგალითად გამოგვადგება.

პლენუმის კონცერტებში მონაწილეობენ საქართველოს სსრ ტელევიზიისა და რადიოს სიმფონიური ორკესტრი, კამერული ორკესტრები, სახელმწიფო კაპელა, სიმღერა-ცეკვის სახელმწიფო დასახურებული კვარტეტი. პლენუმის დასაწყისი დღეს, 25 აპრილს გაიმართება მოსმენილ ნაწარმოებთა განხილვა.

სამაისოდ ვემგზავრებით

კვირის ნომრის პირველ გვერდზე გაზეთი აქვეყნებს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მოწოდებებს 1977 წლის 1 მაისისათვის.

სრულიად საკავშირო კომუნისტური შაბათობა, რომელიც ვ. ი. ლენინის დაბადების 107-ე წლისთავსა და დიდი ოქტომბრის მე-60 წლისთავს მიეძღვნა, საბჭოთა ადამიანების შთაგონებული შრომის ნათელ დღესასწაულად იქცა. მეორე გვერდზე დაბეჭდილია კოლექტიური რეპორტაჟი იმის შესახებ, თუ როგორ ჩატარდა კომუნისტური შაბათობა ჩვენს ქვეყანაში — „მილიონთა შრომის დღესასწაული“. მრავალფეროვან მასალებს შორის არის საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სამთო მექანიკის ინსტიტუტის დირექტორის, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორის ე. მინდელის ინტერვიუ რუბრიკით — „ლაპარაკობენ მოუცალო ლენი“. „შაბათობაზე ჩვენი კოლექტივი ინსტიტუტის ახალი კორპუსების, სასადილოს, პოლიგონის მშენებლობაზე მუშაობდა. ამასთან ერთად მეკნიერები თითქოსდა „უხილავად“ იყვნენ რესპუბლიკის მრავალი საწარმოს, საამქროებში და მშენებლობებზე, — ამბობს იგი, — გვიხარია, რომ შაბათობის დღეს რუსთაველ მეტალურგთა ბიერ მოკოდებულ უმაღლეს მაჩვენებლებში ჩვენი წვლილიც არის. ჩვენ ხომ დავამუშავეთ და დავეხმარეთ კრისტალიზატორების სამსახურის ბასხანგრძლივების ახალი ტექნოლოგიის დანერგვაში“.

დედამიწის შესახებ მეცნიერებათა შორის ორი თეორია უწევს ერთმანეთს კონკურენციას, რომლებიც სხვადასხვანაირად ხსნის ჩვენს პლანეტაზე მიმდინარე გეოლოგიურ პროცესებს, და, რასაკვირველია, აუენებს განსხვავებულ რეკომენდაციებს პრაქტიკული გეოლოგიისათვის. ამ მეტად საინტერესო პრობლემას ეხება სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტების ა. მოსინინის, ა. ლისიციინის და ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორის ო. სორეტინის სტატია „და მაინც კონტინენტები მოძრაობს“ (რუბრიკა — „პრობლემები და მოსაზრებები“). ამავე, მეოთხე გვერდზე „პრავდა“ აქვეყნებს მიმოხილვას — „ფიქრები აფინშასთან“. რომელშიც ლაპარაკია საბჭოთა ესტრადის საკითხებზე.

საერთაშორისო ცხოვრების ამსახველ მასალებში საყურადღებოა იური ეუკოვის მიმოხილვა „მსოფლიოს ერთი კვირა“

„ვეგებებით პირველ მაისს“ — ასე ეწოდება ორშაბათის ნომრის მოწყნილი წერილს, რომელშიც ვკითხულობთ: „ეროვნელ გაზაფხულს მოაქვს სასიხარულო ფინასპაისიო საზრუნავი: მთელს ქვეყანაში იაღდება მზადება დიდი რევოლუციური ზეიმისათვის და მისი მოასხლოებით მთავარი ნიშნად იქცევა ხალხმე საყოველთაო-სახალხო დამკვრელური ვახტი“.

„შეჯიბრებას — ახალი გაქანებებს!“ — ამ სიტყვით სათაურით „პრავდა“ აქვეყნებს ხაპირველმაისო ვახტზე მდგარი საწარმოების კოლექტივების, სოფლის მეურნეობის მუშაკთა მიღწევების ამსახველ მასალებს.

„პარტიული ცხოვრების“ რუბრიკით მკითხველი გაეცნობა ალმა-ათის უმაღლესი პარტიული სკოლის დოცენტის ა. კიანიცას წერილს „ცელინოგრადის ოლქის პარტიული ორგანიზაციების მუშაობის შესახებ“. გაზეთში კვლავ მეორდება რუბრიკა „პრობლემები და მოსაზრებები“.

ПРАВДА

გმირები არ კვდებიან

უკვე ტრადიციად დამკვიდრდა, რომ რესპუბლიკის ცხოვრებაში ყოველი დიდმნიშვნელოვანი მოვლენის წინ მისი მონაწილენი გამარჯვების პარკში მივლენ ხოლმე უცნობი ჯარისკაცის საფლავთან, რათა ერთოვანი პატივი მიაგონ იმათ, ვინც თავის სიცოცხლე სამშობლოს შესწირა.

ამ ტრადიციას არც საქართველოს მასწავლებელთა ნეოთხე ყრილობამ დალეგატებმა ეფალატეს. ისინი 18 აპრილს, რესპუბლიკის მასწავლებელთა ფორუმის გახსნის წინ შეიკრებნენ გამარჯვების პარკში, რათა ვეირგვინებით შეემკოთ უცნობი ჯარისკაცის საფლავი.

რესპუბლიკის მასწავლებელთა მრავალათასიანი არმიის წარმომადგენლებთან ერთად აქ მოვიდნენ ყრილობის სტუმრებიც — მოსკოვის, ლენინგრადის, მოძმე რესპუბლიკების დელეგაციათა წევრები, დიდი სამამულო ომის ვეტერანები, თბილისის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები. პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული, კომკავშირული მოშაკები.

გამარჯვების პარკში მუსიკა ისმის. საზეიმოდ გარინდულან ადამიანები, რომლებიც ამ ეროვნულ, რათა ჯეროვანი პატივი მიაგონ ერთგულ მამულიშვილთა ხსოვნას.

ყრილობის დელეგატებმა გვირგვინებთან შეამკეს უცნობი ჯარისკაცის საფლავი. ისინი ფიცს დებენ, რომ შეუპარავად იშრომებენ, რათა სამშობლოს აღუზარდონ ერთგული შვილები, რომლებიც, თუ საჭირო გახდა, მისი პირველი მოწოდებისთანავე აღსდგებიან სამშობლოს დასაცავად და საკუთარ სიცოცხლესაც კი არ დაიშურებენ.

ბმირები არ კვდებიან... მართლაც რომ სიბრძოლეთა გაისმა ომპრეფეზეული გადაძახილი, რომელსაც ესწრებოდნენ ზოგა კოსმოდემოსკაია, ოლეგ კოშევოი, შოთა ამაღლიძე, მირზა გელოვანი, სამსონ მიკირტუმიანი, ელადიმერ ჩოჩიევი, მუსა ისაგულოვი და სხვები. ისინი ცოცხალნი არიან, ისინი მზეყობრში დგანან, ისინი ახარში ვგიდგანან, ისინი საბჭოთა ადამიანების სახელოვან საქმეებში ცოცხლობენ! ეს ადამიანები სოციალისტურმა სამშობლომ აღზარდა. მათ პირველად თავიანთი მასწავლებლებისგან გაიგონეს გულშიჩამწედომი სიტყვები სამშობლოს წინაშე, საკუთარი ხალხის წინაშე მოვალეობის შესახებ. დღეს მათი უსაზღვრო გმირობისა და მამაცობის მაგალითით ზრდიან საბჭოთა მასწავლებლები კომუნიზმის მომავალ მშენებელთა თაობას.

ჩვენი ქვეყნის ხალხთა ეროვნულ ტანსაცმელში გამოწყობილმა მოსწავლეებმა უცნობ ჯარისკაცს, რომელმაც სიცოცხლე შესწირა ახალგაზრდობის ახლანდელი თაობის ნათელ მომავალს, შეამეცეს, რომ მუდამ ულრნგულებენ მამა-პაპათა სახელოვან რევოლუციურ, საბრძოლო, შრომითს ტრადიციებს, ჩვენი ქვეყნის ხალხთა ვეგობრობას, საბჭოთა ადამიანების ინტერნაციონალურ მოვალეობას, იდეალებს, რომლებიც ბრდიან მათ საბჭოთა სკოლა და მასწავლებელი.

უცნობი ჯარისკაცის საფლავის გვირგვინთან შემკობის ცერემონიაში მონაწილეობდნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ვ. სირაძე, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ო. ჩერქეზია, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პასუხისმგებელი მუშაკი ლ. ვოლინკინა, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მეცნიერებისა და განათლების ბ. ბაბალეანი, ფერეიდან ბ. ბაბალეანი, ფერეიდან ბ. ბაბალეანი, ფერეიდან

ვასწავლოთ, აღვზარდოთ!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დელეგატი შეკასუხებს „კომუნისტის“ ანკეტას

გაზეთ „კომუნისტის“ რედაქციამ საქართველოს მასწავლებელთა IV ყრილობის დელეგატთა ერთ ჯგუფს მიმართა კითხვებით: 1. ოქტომბერი თქვენს ცხოვრებაში; 2. თქვენი პირადი ხარისხის ხუთწლედი; 3. როგორ ახორციელებთ სწავლებისა და აღზრდის ერთიანობას? ქვემოთ ვაქვეყნებთ პასუხს ამ კითხვებზე.

ალფრდა
გავშოგიდან იწყება

ალბათ არ არსებობს ქვეყნად უფრო მწველი და საპირბოროტო პრობლემა, ვიდრე მომავალი თაობის სწავლა-აღზრდაა, ეს გასაგებიც არის, რადგან ამ თაობის განსწავლულობასა და სწორ აღზრდაზეა დამოკიდებული ქვეყნისა და საზოგადოების მომავალი, დიდი ოქტომბრის მონაპოვართა დაცვა, გაფურჩქნა და აყვავება.

პარტიის XXV ყრილობამ მოსწავლეთა კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდის ახალი გზებისა და ფორმების ძიებისაკენ რომ მოგვიწოდა, ესეც დიდი ოქტომბრის შუქს უერობი ანარეკლია. ამ მოწოდებას ჩვენ, რა თქმა უნდა, შემოქმედებითად ვუდგებით. ვუსადაგებთ ჩვენს შესაძლებლობებს, ვეძებთ საშუალებებს მოსწავლეთა ინტერესების, შესაძლებლობების, მიდრეკილებების განსავითარებლად, რათა მაღალი იყოს ჩვენი ხუთწლედი ხარისხისა. ასეთ ერთ-ერთ ფორმად ჩვენს სკოლაში, საქართველოს განათლების ამ უძველეს კერაში, გამოინახა მცირე სამეცნიერო საზოგადოება, რომელსაც „გიმნასიონი“ ვეწოდეთ. იგი ეფექტურად ემსახურება სწავლებისა და აღზრდის ერთიანობას. იგი აერთიანებს მეცნიერებს, ტექნიკისა და ხელოვნების მოყვარულ პირველი სკოლის მოსწავლეებს, ვინც ამჟამად სწავლობს სკოლაში და იმათაც, ვინც სკოლა დაამთავრა. მოსწავლეთა ეს მცირე სამეცნიერო საზოგადოება არსებობს სკოლის ჰედსაბჭოსა და კომკავშირის კომიტეტთან. „გიმნასიონი“ მიზნად ისახავს უფრო ეფექტური, მრავალმხრივი, სანტერესო, ორგანიზებული და მიზანსწრაფული გახადოს მოსწავლეთა საქმიანობა. მარქსისტულ-ლენინური მოძღვრების მომარჯვებით ხელი შეუწყოს მოზარდთა ჩამოყალიბებას სოციალისტურად აქტიურ, მრავალმხრივ განათლებულ პიროვნებებად. მეცნიერების, ხელოვნებისა და ტექნიკის უახლეს მიღწევათა პოპულარიზაციის საშუალებით დაეხმაროს მოსწავლეებს პროფესიულ ორიენტაციაში. ამ დიდი და საპატიო ამოცანის განსახორციელებლად ძირითადად მოწვეული არიან პირველ სკოლადამთავრებული მეცნიერები, სპეციალისტები, რომელნიც ბავშვებთან მუშაობისას იყენებენ ისეთ ფორმებს, როგორიც არის საუბრები, ინტელექტუალური თამაშობანი, სემინარები, ლაბორატორია-პრაქტიკუმები, დისპუტები, განხილვები, შეხვედრები, ექსკურსიები.

„გიმნასიონს“ ჰყავს თავისი პრეზიდენტი — ყოფილი პირველსკოლელი აკადემიკოსი ვ. ბერიძე. სკოლის ეს სამეცნიერო საზოგადოება აერთიანებს 17 სექციას, ფსიქოლოგიის, კიბერნეტიკის, ლიტერატურის, ბიოლოგიის, მათემატიკის, ოტიკის, სპორტულ და სხვა სექციებს.

„გიმნასიონს“ აქვს თავისი ბიბლიოთეკა, რომელსაც საფუძველი ჩაუყარეს „გიმნასიონის“ სექციების ხელმძღვანელებმა თავისი პირადი ნაჩუქარი წიგნებით.

ყოველივე ეს ხელს უწყობს სწავლებისა და აღზრდის ერთიანობას.

ლ. შეყრილი,
თბილისის პირველი საშუალო სკოლის დირექტორი.

ინტერნაციონალიზმის
დიდი ძალა

ხაკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა ლეონიდ ილიას-ძე ბრეჟნევმა მასწავლებლის შრომას გმირობა უწოდა. ეს დიდი პატივია ჩვენი პროფესიისა და იგი უნდა გავამართლოთ.

თეთრი წყაროს რუსული საშუალო სკოლა, სადაც მე ვმუშაობ, თავისი შემადგენლობით მრავალეროვანია, ე.შ. ინტერნაციონალური სკოლაა, დიდი ოქტომბრის მონაპოვარია ჩვენი სკოლაც.

უდიდეს ძალასა და ენერგიას ხარჯავენ დაწყებითი კლასების მასწავლებლები, რათა მოამზადონ მოსწავლეები სასწავლო საგნების რუსულ ენაზე დასაუფლებლად, და წარმატებაც სახეზეა. ამას ისინი აღწევენ ყოველ გაკვეთილზე ყოველი მოსწავლისადმი ინდივიდუალური მიდგომით.

ამ საქმეში დიდად გვეხმარება მოსამზადებელი კლასები, რომლებიც ჩვენს რესპუბლიკაში 1960 წელს გაიხსნა. ნაკლი, წუნი ყველა საქმეში გულსატკივია, მაგრამ განსაკუთრებით ძნელი მოსათმენია იგი ჩვენს მუშაობაში — საქმე ხომ პიროვნების ფორმირებას ეხება!

დღეს მასწავლებლებისაგან ხშირად მოისმენთ უკანასკნელ წლებში სწავლა გაცილებით გაძნელდაო. ბავშვები ცნობისმოყვარენი და ბევრად უფრო მცოდნენი არიან, ვიდრე უწინო. ამიტომაც არის საჭირო მასწავლებლის ჰეშმარიტად გმირული შემოქმედებითი შრომა. სხვანაირად ვერ ავამღლებთ ხარისხს პედაგოგიური ხუთწლედისა. ეფექტურად ვერ განვახორციელებთ სწავლებისა და აღზრდის ერთიანობას.

დროის მოთხოვნებს რომ არ ჩამოვრჩეთ, გულმოდგინედ ვეწაფებით თვითგანვითარებას, ვიმაღლებთ ჩვენი პოლიტიკური და პედაგოგიური მომზადების დონეს, ამასთან მუდამ ვიმყოფებით ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების შუაგულში.

თეთრი წყაროს რუსული სკოლა უზრუნველყოფილია მაღალკვალიფიციური კადრებით, მაგრამ ჩვენი რაიონის სოფლის სკოლებში ამ მხრივ ყველაფერი რიგზე ვერ არის: მუშაობის სერიოზული ნაკლია პედაგოგთა კადრების დენადობა. ბევრი დამწყები მასწავლებელი სამ-ოთხი წლის მუშაობის შემდეგ ტოვებს თავის კოლექტივს. მიზეზი ახალგაზრდა მასწავლებლის ცოდი საყოფაცხოვრებო პირობებია.

ახალგაზრდებს აშინებს სიძნელეები, რომლებსაც ისინი აწყდებიან თავიანთი პედაგოგიური მუშაობის პირველ წლებში.

საჭიროა მეტი დახმარება და გულსხმიერი დამოკიდებულება სახალხო განათლების ადგილობრივი ორგანოების, სასოფლო საბჭოებისა და რაიონული კომიტეტების მხრივ, რათა შეეფარნარჩუნოთ მასწავლებელთა კადრები სოფლად, მაღალ დონეზე ავიყვანოთ სწავლება.

ჩვენი რაიონის ერთ-ერთმა უდიდესმა სოფელმა ასურეთმა ამ დღეებში წამოიწყო თაოსნობა — ყველაზრივ დაეხმაროს სკოლებს და სკოლამდელ დაწესებულებებს მასწავლეთა სწავლა-აღზრდის მაღალ დონეზე დაყენებაში. იმედია, ეს თაოსნობა საქმიან შედეგს გამოიღებს, მას მთელი რაიონი და რესპუბლიკა გამოეხმაურება. სკოლა საყოველთაო ზრუნვის ღირსია.

დ. კალაშნიკოვა,
თეთრი წყაროს რუსული საშუალო სკოლის მასწავლებელი.

რამდენი ენაც იცი,
იმდენი კაცი ხარო

ცოტა როდი სწავლობს სომხურ ენაზე საქართველოში, სადაც ეროვნულ სკოლებთან ერთად ვითარდება და ფრთებს შლის სომხური სკოლა. ეს ბრძნული ლენინური ეროვნული პოლიტიკის, ქართველი და სომეხი ხალხების საუკუნეობრივი მეგობრობის შედეგია.

ჩვენი ხალხები მტკიცედ არიან დაკავშირებულნი ერთმანეთთან. მძიმე ისტორიული ბედი ხვდა მათ. მრავალი საუკუნის განმავლობაში მხარდამხარ იბრძოდნენ ისინი ყველა ჯურის დამპყრობლების წინააღმდეგ. განმთავისებულნელებელი ბრძოლის ქარცეცხლში გამოწრთობა სომეხთა და ქართველთა მეგობრობა. ჩვენმა წინაპრებმა რთულ პირობებში განაკაცეს სულიერი და კულტურული კავშირი, გადასცეს ისინი მომდევნო თაობებს, როგორც ყველაზე ძვირფასი საუნჯე. ეს საუნჯე დიდი ოქტომბრის მონაპოვარია, ეს საუნჯე ათობოს და ანათებს მთელს ჩვენს პედაგოგიურ მოღვაწეობასაც.

სტუმართმოყვარულ ქართველ მეწყალე ბიჭებს ეფერებდნენ და მოღვაწეობდნენ სომეხი მწერლები და პოეტები საიათნოვა, აბოვიანი, სუნდუკიანი, აღაიანი, თუმანიანი, ტერიანი, დემირჩიანი, კულტურისა და ხელოვნების სხვა გამოჩენილი მოღვაწეები.

საქართველოს დედაქალაქი თბილისი მრავალი საუკუნის განავლობაში წარმოადგენდა სომხური კულტურის ერთ-ერთ კერას: საკმარისია გავიხსენოთ ნერსესიანის სკოლა, რომელმაც თავისი არსებობის 100 წლის მანძილზე ბევრი შემდეგში სახელმოხვეჭილი ადამიანი გამოზარდა. საბჭოთა სომხეთის პირველი მთავრობის წევრების უმრავლესობამ ნერსესიანის სკოლა დაამთავრა.

რა გულწრფელი სიყვარულით უყვარდა თავისი ტურფა თბილისი გაბრიელ სუნდუკიანს! რა გულითადი მეგობრობა აკავშირებდა ქართველ და სომეხ მწერლებს, მეცნიერებს. ასეთი მეგობრობის ეტალონია სუნდუკიანისა და წერეთლის, ჭავჭავაძისა და თუმანიანის მეგობრობა.

ჩვენ პირნათლად ვავითარებთ წინაპართა მიერ ნაანდერძევ ამ მეგობრობას.

მოსწავლეთა ინტერნაციონალური აღზრდის ერთ-ერთი საშუალებაა საბჭოთა კავშირის მოძმე ხალხების ენათა შესწავლა სკოლებში. უკანასკნელ დროს ჩვენ განსაზღვრულ წარმატებებს მივაღწიეთ რუსული ენის, ეროვნებათა ენის, ეროვნული უფლებების ენის შესწავლაში. ჩვენი ბევრი სკოლადამთავრებული, მშობლიურ ენაზე განათლების მიღების შემდეგ, შედის რსფსრ უმაღლეს სასწავლებლებში.

რომ მაღალი იყოს ხარისხი ჩვენი — პედაგოგების ხუთწლეულისა, ჩვენ — სომხებს გვსურს ასევე კარგად ეცოდეთ ჩვენი უახლოესი მეზობლებისა და მეგობრების ენა, მათი ენა, ვისთანაც ერთად ვცხოვრობთ და ვშრომობთ. ეს გაგვადვილებს სწავლებისა და აღზრდის ეფექტურ ერთიანობას. დიდია ჩვენი ინტერესი ქართული ენის ენციკლოპედიისადმი. რამდენი ენაც იცი, იმდენი კაცი ხარო, უთქვამს ხალხს.

ლ. ღარსლიანი,
ბოდგანოვკის სომხური საშუალო სკოლის მასწავლებელი.

შრომის
სილამაზე

ოქტომბერი მუდამ ანათებს ჩემი ცხოვრების გზას. ოქტომბერი მასწავლებლის მეშვეობითაც შემოიკრა ჩემს ცხოვრებაში.

განათლების ჩვენს სისტემაში პედაგოგი, აღმზრდელი, ოსტატი ქეშმარიტად აღსაზრდელთა სათაყვანებელი ადამიანები არიან. ეს ბუნებრივიც არის: 100 პროფტექნიკურ სასწავლებელში 43 ათასზე მეტი მოსწავლე ეუფლება 200-მდე სხვადასხვა პროფესიას. მუშათა კლასი ყოველწლიურად იღებს ღირსეულ შეავსებას.

მეცხრე ხუთწლედის მანძილზე 105 ათასი მაღალკვალიფიციური შრომა მოუმზადეს სახელოვან მუშათა კლასს საქართველოს პროფესიულ-ტექნიკურმა სასწავლებლებმა. სერიოზულ წარმატებას მივაღწიეთ 1976 წელსაც.

სკკპ XXV ყრილობის, საქართველოს კომპარტიის XXV ყრილობის მომზადებაზე — ასე ვუპასუხებთ პარტიის XXV ყრილობის მოთხოვნას.

ყოველივე ამის განსახორციელებლად საჭიროა მოსწავლეებს მივაცეთ ღრმა თეორიული და პრაქტიკული ცოდნა. ამაში მივაღწიეთ მაღალ ხარისხს ჩვენს ხუთწლედში. ამიტომაც ჩვენი სასწავლებლები შრომობენ ერთი დევიზით — „ხარისხის ხუთწლედში მუშათა კლასს ღირსეული შეავსება“. შემდეგ რუსთაველთა თაოსნობის საპასუხოდ, თბილისის მე-6 და მე-18 საშუალო, ნულიკიძის მე-9 სასოფლო საშუალო პროფტექნიკური სასწავლებლების კოლექტივებმა აიღეს შესანიშნავი ვალდებულებანი და მოწოდებით მიმართეს სისტემის ორგანიზაციებს და სასწავლო დაწესებულებებს.

30 წლის წინათ დავამთავრე თბილისის ზოონა რუხაძის სახელობის № 36 საშუალო პროფტექნიკური სასწავლებელი. დღეს ეზოლმძღვანელობა მსუბუქი მრეწველობის სამინისტროს ბაზაზე არსებულ ამ სასწავლებელს. აქ აღზრდილები დღეს წარმატებით შრომობენ საფეიქრო მრეწველობაში. მთელ რესპუბლიკაშია ცნობილი ჩვენი კურსდამთავრებულნი, ნოვატორი ქარგლის, ორგზის ლენინის ორდენოსანი ვასილ გეგეშიძის სახელი; სახელოვანი შრომით მოიპოვეს საყოველთაო პატივისცემა ჩვენმა კურსდამთავრებულებმა: სკკპ XXV ყრილობის დელეგატმა ცირა კილასონიამ და საქართველოს კომპარტიის XXV ყრილობის დელეგატმა ეკატერინა ვინერ წყალტუბარმა. მოწინავეთა რიგებში არიან საქართველოს უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი ცირა გაფრინდაშვილი, „პროფესიაში საუკეთესოს“ სახელის მფლობელი ლეილა ნადიბაიძე. ყოველწლიურად ემატება ნოვატორთა რიგებს კურსდამთავრებულთა საუკეთესო შევსება. ეს სწავლებისა და აღზრდის ეფექტური ერთიანობის შედეგია.

ე. სოლომონია,
თბილისის № 36 საშუალო პროფტექნიკური სასწავლებლის დირექტორი, სოციალისტური შრომის გმირი.

პროფესია
გულის კარნახით

მე დიდი პატივი მერგო გავმზადებულიყავი ამ ყრილობის დელეგატი. ძნელია მოკლედ გავცეს პასუხი „კომუნისტის“ ანკეტის პირველ კითხვაზე. სიხარულით მეკისება გული, სიხარულითა და სიამაყით ჩვენი სოციალისტური საშობლოსათვის. თუ არა დიდი ოქტომბერი, ვინ ვიქნებოდი მე? დავიბადე ... უბრალო აფხაზურ ოჯახში, სოფელ ეშერაში. იქ, კვამლიან კერასთან გავატარებდი მთელ ჩემს სიცოცხლეს ტანჯვასა და წამებაში, როგორც გაუტარებიათ ჩემნაირ ათასებს. საბჭოთა ხელისუფლება დამეხმარა დამემთავრებინა ინსტიტუტი, გავმხდარიყავი კომუნისტი, მომეღო საყვარელი პროფესია პედაგოგისა, გულის კარნახით რომ ამირჩევია.

დიდი ოქტომბრის საჩუქარია ისიც, რომ ამ ხნის განმავლობაში ჩვენს სკოლაში ცვლილებები მოხდა. ორსართულანიდან ის გახდა სამსართულიანი. აშენდა მეორე ორსართულიანი შენობა, მელეშიც დაწყებითი კლასები მეცადინეობენ. სამი წლის წინათ აშენდა აგრეთვე შესანიშნავი ნაგებობა სასადილოსა და სახელოსნოებისათვის. გადავედით კაბინეტური სისტემით მუშაობაზე.

საკლასიო დაწყებითი სკოლიდან, სადაც სულ 24 ბავშვი სწავლობდა, სკოლა გახდა ზოგადსაგანმანათლებლო შრომითი სწავლების საშუალო სკოლად 800-ზე მეტი მოსწავლეთა კონტინგენტით. ესეც დიდი ოქტომბრის საჩუქარია.

თუ საბჭოთა ხელისუფლების პირველ წლებში აქ მუშაობდა მხოლოდ 3 მასწავლებელი, ამჟამად აქ 51 მასწავლებელი შრომობს, მათ შორის რვას მინიჭებული აქვს საქართველოს სსრ და აფხაზეთის ასსრ სკოლის დამსახურებული მასწავლებლის სპატიო წოდება.

სკოლაში სწავლობენ თითქმის ოცი ეროვნების მოსწავლეები. მშობლიურ ენად ისწავლება რუსული ენა, ბავშვები სწავლობენ ქართულ და ინგლისურ ენებს, ხოლო აფხაზი ბავშვები თავიანთ მშობლიურ ენას. ბავშვები ცხოვრობენ და სწავლობენ ერთიან მეგობრულ ოჯახად. ამას კიდევ უფრო უწყობს ხელს სკოლაში არსებული ინტერნაციონალური მეგობრობის კლუბი. სკოლაში ინახება მრავალი სიგელი და თასი, რომლებიც მოპოვებულია მოსწავლეთა მიერ რაიონულ და საოლქო სპორტულ შეჯიბრებებში. ეს ყველაფერი, როგორც დიდი სიკეთე ოქტომბრისა, შემოიტრა ჩემს ცხოვრებაში. რას ვიტყვი ჩემი ხარისხის ხუთწლედზე? როგორ ვიარეთ ერთად სწავლებას და აღზრდას? — უკანასკნელ წლებში საკრძნობლად ამაღლდა მოსწავლეთა აკადემიური წარმატების დონე. მართალია, ჩვენ ჯერ ვერ მივაღწიეთ მეორეწლიანობის მთლიან ლიკვიდაციას, მაგრამ ამ პრობლემის გადაწყვეტასთან ახლოს ვართ. მიმდინარე სასწავლო წელს მხოლოდ სამი მეორეწლიანი გვყავს. ამ მდგომარეობის გაგრძელება მოუტევებელი იქნებოდა ხარისხის ხუთწლედში. და ამას თავდადებული შრომით გამოვასწორებთ.

ალ. ავიძა,
ახალი ათონის საშუალო სკოლის დირექტორი, აფხაზეთის ასსრ სკოლის დამსახურებული მასწავლებელი.

ოქტომბერი
ჩემი ცხოვრების ხუთწლედი

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტმა 1969 წლის თებერვალში მიიღო დადგენილება სსრ კავშირის პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის საქმიანობის შესახებ და განსაზღვრა პედაგოგიკაში მეცნიერული კვლევის ძირითადი მიმართულებები, რომელთა გაჩრშემო გაიშალა და მიმდინარეობს ნაყოფიერი სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა მთელ ჩვენს ქვეყანაში.

პედაგოგიკის მეცნიერების უპირველესი მოვალეობაა სკოლასა და მასწავლებელს უჩვენოს ის გზები და საშუალებები, რომლითაც მოსწავლეებს გამოეუმუშავებთ ცოდნის დაფიქიდებლად შეეძლებოდეს და მეცნიერული და პოლიტიკური ინფორმაციის მოხმარებულ ნაკადში ორიენტაციის უნარს.

ბევრი რამ გაკეთდა და ამჟამადაც ერთობ ნაყოფიერი მუშაობა მიმდინარეობს განათლების შინაარსის დასაზუსტებლად, სწავლა-აღზრდის მეთოდების სრულყოფა-დახვეწისათვის. განათლების შინაარსის განსაზღვრის პრინციპი მოცემულია ლენინურ დებულებაში: „კომუნისტი მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდე, როცა შენს მეხსიერებას ყველა ის სიმდიდრის ცოდნით გაამდიდრებ, რაც კაცობრიობას შეუმუშავებია“.

მომავალი სკოლის მონახაზში თავისი წვლილი აქვს შეტანილი ჩვენს რესპუბლიკას. გადაიდგა პრაქტიკული ნაბიჯები სწავლებაში ახალი მეთოდების დასანერგავად. სავსებით გამართლებული აღმოჩნდა მუშაობის დაწყება უმცროსი კლასებიდან.

განაკუთრებული ყურადღება ექცევა მოსწავლეებისათვის იმის სწავლებას, თუ რაგრო უნდა ისწავლონ, მათი შესაძლებლობების განვითარებას, დამოუკიდებელი ახროვნებისა და მოქმედების ჩამოყალიბებას, სავნებისა და მოვლენებისადმი საკუთარი თვალსაზრისის გამომუშავებას. ამოცანად არის დასახული სასწავლო მასალა ისე შეირჩეს და დამუშავდეს, რომ აღძრას მოსწავლეთა შემეცნებითი ინტერესები.

ექსპერიმენტულ მუშაობაში ყურადღების ცენტრშია მოსწავლეთა ინდივიდუალური, ზნეობრივ-ეთიკური და ესთეტიკური აღზრდა, რომლის პროცესში მთავარ ადგილს იკავებს ადამიანური ზემოქმედება და შეგონებები. არამედ ქცევის ნორმებსა და მოქმედებებში მოსწავლეთა მიზანმიმართული ვარჯიში, მათი შემოქმედებითი აქტივობა.

ამგვარი მუშაობის პირობებში მოსწავლეები განვითარებულობის მაღალ დონეს და პროგრამული მასალის შედარებით ადვილად ითვისებენ. ეს დაადასტურა სპეციალისტთა ჯგუფმა, რომელმაც განათლების სამინისტროს დავალებით 1976 წლის გაზაფხულზე შეისწავლა ექსპერიმენტული კლასების მოსწავლეთა მომზადების დონე და შეადარა იგი ქალაქის სხვა სკოლების საკონტროლო კლასებს.

ის, რაც გაკეთდა, ძალზე მცირეა. ჩვენ ვალში ვართ მასწავლებლის წინაშე, სკოლის წინაშე. დიდი მუშაობა გვმართებს იმისათვის, რომ ჩვენი ხამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა სრული მოცულობით უპასუხებდეს განათლების მეცნიერული საფუძვლების შემდგომი განვითარების, სწავლებისა და აღზრდის თანამედროვე მეთოდებით მასწავლელთა შეიარაღების მოთხოვნებს, რომ ღრმად მუშავდებოდეს აქტუალური თეორიული პრობლემები და მეცნიერული სიღრმისა და აღზრდის ყველაზე უფრო აქტუალური პრობლემების გადასაჭრელად, ვერ ვამცლებთ მეცნიერ თანამშრომელთა პასუხისმგებლობას მეცნიერული პროდუქციის ეფექტურობისა და ხარისხისათვის, ყველაზე შედეგების პრაქტიკაში დანერგვისათვის. განსაკუთრებულ ზრუნვას საჭიროებს მეცნიერ თანამშრომელთა ძალების ის წარმართვა, რომ მათ ნაშრომები მაქსიმალურად უწყობდნენ ხელს სახალხო განათლების სისტემის შემდგომ განვითარებას, ოზურგეთელ ეყოფოდეთ სკოლას კარგი სახელმძღვანელოებით და დამმხმარე სასწავლო მასალით, ვამაღლებდეთ მოსწავლეთა საზოგადოებრივ აქტივობას, ეფექტიანეთ სწავლებაში ახალ მეთოდებს, ტექნიკურ საშუალებებს, განვამტკიცებდეთ ზოგადსაგანმანათლებელო სკოლის, განსაკუთრებით სოფლის სკოლის მატერიალურ ბაზას, ჩვენი წვლილი შეგვაქონდეს კაბინეტების, ლაბორატორიების — სახელოსნოების სათანადოდ აღჭურვის. სწავლებისა და აღზრდის პროცესის კანონზომიერებათა დაფვენის საქმეში.

პედაგოგიკის უდიდეს ობიექტურ ძალას ნათლად ადასტურებს მეცნიერებისა და სკოლის მეფლი ისტორია. მისი ძალგამოცდილება ყველაზე საგრძნობლად დასჭირდებოდა ომამდე ელინდება, რომ სწავლელ პედაგოგთა შემოქმედებითი ზრომის ,,ყველაზე ბით მოსწავლეთა შეგნებამდე ,,ეფოდენ დიდი წარმატებით დაიყვანება მეცნიერების ყოველი მნიშვნელოვანი და სკოლისათვის აუცილებელი აღმოჩენა, რის მოპოვებასაც უგანათლებულესი ,,ადამიანების მრავალი წლის, ზოგჯერ მრავალი საუკუნის მძიმე შრომა დასჭირდა.

ჩვენ უშუალოდ უნდა მოვაღოთ ხელი ახალგაზრდობის პრობლემებს, არ უნდა მოვაკლოთ მოსწავლე ახალგაზრდობას ლენინური ზრუნვა, — საქართველოს კომპარტიის XXV ყრილობის ეს მოწოდება, უპირველეს ყოვლისა, ჩვენ — მასწავლებლებმა და პედაგოგიკის მეცნიერებათა ფრონტის მუშაკებმა უნდა განვახორციელოთ.

გ. საყვარელიძე,
საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ი. გოგებაშვილის სახელობის პედაგოგიკის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი, პედაგოგიკის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს სსრ მასწავლებელთა IV ყრილობის დელეგატი.

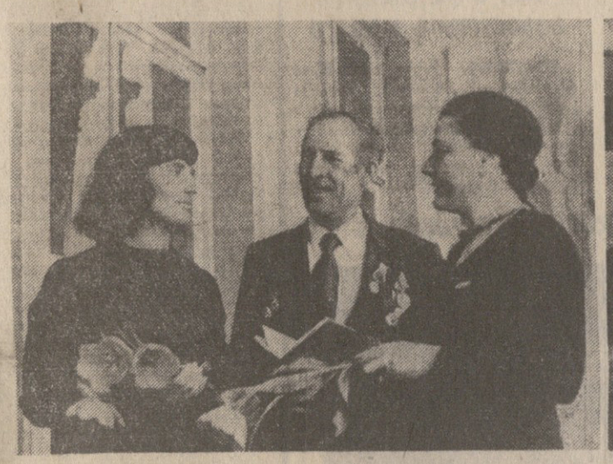

საქართველოს მასწავლებელთა IV ყრილობის დელეგატები (მარცხნიდან): წითელი წყაროს რაიონის ქვემო-ქედის საშუალო სკოლის პედაგოგ-ორგანიზატორი გ. ტვილდიანი, დმანისის რაიონის ზემო ორუზმანის საშუალო სკოლის დირექტორი ჯ. მუსაევი და თბილისის № 14 სამაგვშო ბაღის გამგე ნ. კეპულაძე.

საქართველოს მასწავლებელთა IV ყრილობის დელეგატთა შორის მრავალი ომგადახდილი პედაგოგია. აი ერთი მათგანი, სამამულო ომის ვეტერანი, გურჯაანის რაიონის შრომის საშუალო სკოლის ისტორიის მასწავლებელი გიორგი მაისურაძე მოსწავლეებთან.

ს. კეპლაძის ფოტო.

ოზიექტივში—ყრილობის დელეგატები

კედაგოგიკა — სკოლა

სოციალისტური საზოგადოების მშენებლობის პირობებში ჩამოყალიბდა საბჭოთა სკოლა და საბჭოთა მასწავლებელი, რომელსაც დაეკისრა უმაღლესი მისია — ახალი ადამიანის, კომუნიზმის მშენებელი მოკალაკის აღზრდა. ჩვენი საზოგადოების განუწყვეტელი წინსვლა, მატერიალურ-კულტურული დონის ამაღლება და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი სკოლისა და მასწავლებლისაგან მოითხოვდა, რომ მხარი აება მისთვის, ყოველთვის ყოფილიყო ცხოვრებასთან შესაბამისობაში. განვითარების გზაზე სკოლამ ბევრი მეტნაკლებად მტკივნეული გარდაქმნა განიცადა, როცა ირღვეოდა მისი ცხოვრებასთან შესაბამისობა, მაგრამ ყოველთვის ღირსეულად აღწევდა თავს სიძნელეებს. საზოგადოებრივი წესწყობილისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის კვალობაზე მას მომავალში კიდევ ბევრჯერ მოუხდება სრულყოს სასწავლო-აღზრდელობითი სისტემები, გარდაქმნას პედაგოგიური პროცესები. ეს სკოლისა და ცხოვრების ურთიერთობის დიალექტიკური ბუნებიდან გამომდინარეობს.

პროგრესულ პედაგოგიურ მემკვიდრეობაში, მოწინავე პედაგოგიურ გამოცდილებაში, თანამედროვე პედაგოგიკურ და ფსიქოლოგიურ გამოკვლევებში განმავითარებელი სწავლების განხორციელების ბევრი გზა და საშუალება მოიპოვება. მასწავლებლის მიზანი ის უნდა იყოს, რომ მოსწავლეს აქტიური პოზიცია დაუმკვიდროს, ჩააყენოს იგი ცოდნის დაუფლებისათვის მოლაშქრის, მებრძოლის, თანამშრომლის როლში. იმასთან ერთად, რომ თვითონ გადაკეთებულ ცოდნა, ელვარაკოს, უჩვენოს, აუხსნას, მან ახლა ორგანიზაცია უნდა გაუკეთოს მოსწავლეს შემეცნებითის ძიებებს, თეორიულ განზოგადებებს, პრაქტიკულ მოქმედებებს. ამ საქმეში ერთ-ერთი საუკეთესო გზაა სასწავლო მასალის ისეთი მიწოდება, რომ მოსწავლე პრობლემური სიტუაციის, წინააღმდეგობის წინაშე აღმოჩნდეს. როგორ შეიძლება ეს გაკეთდეს? ამის სანმუშო მაგალითი მოცემული აქვს კ. მარქსს ლასალისადმი მიწერილ ერთ-ერთ წერილში. კ. მარქსი იწონებდა იმ მასწავლებლის მოქმედებას, რომელიც მოსწავლეებს ასე მიმართავდა: „აქ წინააღმდეგობაა: ერთნაირ ამბობენ, მეორენი — ისე; მე კი საკითხის არსის შესახებ არაფერი აზრი არა მაქვს; ნახეთ, იქნებ შეძლოთ, თქვენ თვითონვე გაერკვეთ!... ასეთი მდგომარეობიასა მოსწავლეები, ერთი მხრივ, მიიღებდნენ გარკვეულ მასალას, მეორე მხრივ კი — მიეცემოდა ბიძგი მათს დამოუკიდებელ მუშაობას“. შემოქმედი მასწავლებელი შეძლებს ხშირად გადასცეს გაკვეთილები ამ ბრძნული რჩევის მიხედვით.

პედაგოგიკის თეორიასა და პრაქტიკაში თითქმის დაეშტამპა მოსწავლის დამოუკიდებელი მუშაობის აზრი, რაც არ შეესაბამება განმავითარებელი სწავლების იდეას. მოსწავლე აქაც საკუთარ მეხსიერებაზე, გვაყვს მზდომილი. მაგალითი კი ის არის, რომ მან შესძლოს ორგანიზაცია გაუკეთოს დავალების შესრულებისათვის საკუთარ ძალებს, შეძლოს მიაკვლიოს და გამოიყენოს საჭირო ინფორმაცია. ჩვენ არ უნდა გვეშინოდეს, როცა მოსწავლე დავალება შესრულების დროს ორთოგრაფიულ ლექციაოწში ჩაიხედავს, მათემატიკის ცნობარს მიმართავს, რადაკის განმარტებას მოითხოვს. კარგი მასწავლებელი კიდეც ეცდება, რომ კლასში იგონოს ამა თუ იმ საგნისათვის აუცილებელი საცნობარო მასალები, ასწავლის მოსწავლეებს, როგორ ეძიონ საჭირო ინფორმაცია, როგორ ითანამშრომლონ ერთმანეთთან ცოდნის დაუფლებაში, როგორ გაცვალონ აზრი.

ჯერ კიდევ 1911 წელს ნ. კ. კრუპსკაია, ოცნებობდა რა მომავლის სკოლაზე, წერდა: „მომავლის სკოლამ ყოველმხრივ უნდა განავითაროს ბავშვებში სოლიდარობის გრძნობა. ყოველგვარი ფორმალიზმი სკოლიდან უნდა განიდევნოს, უნდა მოიპაროს ყოველგვარი იძულება... სწავლებელი ასეთ სკოლაში მხოლოდ უფროსი მეგობარია, გამოცდილებითა და ცოცნით მდიდარი, რომელიც ეხმარება მოსწავლეებს, რომ ისწავლონ დამოუკიდებლად სწავლა. ის უჩვენებს მათ გაგლაზოგადებდეთ სკოლისა და მასწავლებლის მოწინავეობა გვმოცდებულებას: ჯერ-ჯერობით არ ხდება სამეცნიერო მუშაობის შედეგების პოპულარიზაცია, რაც აქცევებს მათ პრაქტიკულ ეფექტურობას. ჯერ კიდევ სუსტად ვართ დაკავშირებული სკოლებთან, მასწავლებლობასთან და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან.

ძალზე ბევრია გასაკეთებელი პედაგოგიკის მეცნიერებათა ინსტიტუტის, ფსიქოლოგიის ინსტიტუტის, უნივერსიტეტის, პედაგოგიური, მასწავლებლთა დახელოვნების, მეცნიერებათა აკადემიის, მოკავშირე რეპუბლიკის პედაგოგიკის მეცნიერებათა ინსტიტუტების ლაბორატორიებისა და კოლეგიათა მეცნიერული კონტაქტების გასაძლიერებლად.

ჩვენ ჯერ კიდევ ვერ გახდენთ მეცნიერული ძალების კონცენტრაციას სწავლებისა და აღზრდის ყველაზე უფრო აქტიური პრობლემების გადასაჭრელად, ვერ ვამცლებთ მეცნიერ თანამშრომელთა პასუხისმგებლობას მეცნიერული პროდუქციის ეფექტურობისა და ხარისხისათვის, ყველაზე შედეგების პრაქტიკაში დანერგვისათვის. განსაკუთრებულ ზრუნვას საჭიროებს მეცნიერ თანამშრომელთა ძალების ის წარმართვა, რომ მათ ნაშრომები მაქსიმალურად უწყობდნენ ხელს სახალხო განათლების სისტემის შემდგომ განვითარებას, ოზურგეთელ ეყოფოდეთ სკოლას კარგი სახელმძღვანელოებით და დამმხმარე სასწავლო მასალით, ვამაღლებდეთ მოსწავლეთა საზოგადოებრივ აქტივობას, ეფექტიანეთ სწავლებაში ახალ მეთოდებს, ტექნიკურ საშუალებებს, განვამტკიცებდეთ ზოგადსაგანმანათლებელო სკოლის, განსაკუთრებით სოფლის სკოლის მატერიალურ ბაზას, ჩვენი წვლილი შეგვაქონდეს კაბინეტების, ლაბორატორიების — სახელოსნოების სათანადოდ აღჭურვის. სწავლებისა და აღზრდის პროცესის კანონზომიერებათა დაფვენის საქმეში.

ბავშვი და მასწავლებელი

აღზრდის მეცნიერება

ბევრი რამ გაკეთდა ბოლო ათეული წლის განმავლობაში, ბევრ ადამიანს ეფინა ოფლი, ბევრ ადამიანს ეფინა ოფლი, ბევრ ადამიანს ეფინა ოფლი